

PEDAGÓGIAI PROGRAM

PETŐFI SÁNDOR ÁLTALÁNOS ISKOLA
6727 SZEGED, BENCZÚR GY. U. 29.

MELLÉKLETEK

2011.

1. SZÁMÚ MELLÉKLET

BÁLINT SÁNDOR ÁLTALÁNOS ISKOLA FEJLESZTŐ PEDAGÓGIA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

I. Bevezetés

A képzés indokoltága

A tanulás sikere közös érdeke és célja mind a pedagógusnak, mind az iskolás gyerekek és a szülőknek. A tanulás minősége közvetlenül alakítja a gyermek iskolai karrierjét, egész személyiségfejlődését, életpályáját.

A teljesítményzavarokkal küzdő gyermek nem tud, vagy csak részben tud eleget tenni az iskolai követelményeknek. Elveszti önbizalmát, önértékelése alacsony lesz, viselkedése megváltozik: bohóckodik, érdektelen, agresszív.

Ez a tény is alátámasztja azt a törekvést, hogy megoldást keressünk a tanulási nehézséggel küzdő gyerekek egyéni fejlesztésére. Erre lehetőség az iskolai és más intézetek szakembereinek együttműködése, közösen keresve a fejlesztési lehetőségeket egymás munkájára építve.

A fejlesztő pedagógiai program tanköteles korú, általános iskolai tanulmányokat folytató, ép értelmű, iskolai előmenetelükben gátolt, tanulmányi nehézségekkel küzdő tanulók nevelésére, oktatására alkalmas.

A program lehetőséget nyújt a kerettantervtől való eltérés pedagógiai feltételeinek megteremtésére az 1993. évi LXXIX. közoktatásról szóló törvény 8/B § (9) bekezdése alapján.

Minden gyermeknek joga van ahhoz, hogy megkapja a képességeinek, fejlettségének megfelelő fejlesztést; joga van a különleges gondozáshoz, joga van ahhoz, hogy rendelkezésére álljanak azok a pedagógiai feltételek, amelyek hozzásegítik őt személyiségének, képességeinek legteljesebb kibontakoztatásához. Az iskolai előmenetelében gátolt, tanulási nehézségekkel küzdő gyermek számára a sajátos pedagógiai feltételrendszer az esélyteremtés elengedhetetlen eszköze.

II. Tanulási zavarok

Tanulási nehézség

Összefoglaló kifejezése a különböző figyelmi funkcióban, beszédképességben, az olvasási, írási, számolási készségek elsajátításában, illetve használatában megmutatkozó képességdeficiteknek. Elkülönítendő a fogyatékoságtól, az érzékszervi hiányosságtól, a szociokulturális háttér okozta hátrányoktól.

Törvényi hivatkozások:

- 1993. évi LXXIX. sz. oktatási tv. 121. § (1) bekezdés 29./ b pontja
/- a pszichés fejlődés zavara miatt (részképesség zavar)
- 1993. évi LXXIX. sz. oktatási tv. 30. § (1), (2), (3) bekezdése,
/ különleges gondozáshoz való jog a megállapítás napjától /
- 1993. évi LXXIX. sz. oktatási tv. 30. § (9) bekezdése /tantárgyi mentesítés/
- 1993. évi LXXIX. sz. oktatási tv. 52. § (3), (6), (7) és a (11) bekezdés
c) pontja /különleges gondozás óraszám az iskolában/
- 1993. évi LXXIX. sz. oktatási tv. 70. § (7)-(10) bekezdése
/egyéni továbbhaladás/
- 1993. évi LXXIX. sz. oktatási tv. 3. számú melléklet II. rész (3) bekezdése értelmében az átlaglétszám számításánál 2 tanulóként kell számításba venni

Tanulási zavar

Olyan elmaradás, rendellenesség vagy megkésett fejlődés, amely lehetséges agyi diszfunkció és/vagy emocionális, illetve viselkedési zavar által okozott pszichológiai hátrányt eredményez. Az intelligenciaszint alapján elvárhatónál lényegesen alacsonyabb szintű tanulási teljesítményt jelöl, mely gyakran neurológiai deficit vagy funkciózavar talaján jön létre, sajátos kognitív tünetegyüttessel: percepció, beszédszerveződés, emlékezet, lateralitás, téri tájékozódás, mozgáskoordináció - eltérő fejlődésével vagy zavarával.

Ezen tünetek következménye, amikor átlagos oktatási körülmények között a gyermek nem tud megtanulni írni, olvasni, számolni, teljesítménye jelentősen elmarad az intelligenciaszintje alapján elvárhatótól, valószínűsíthető, hogy néhány alapfunkciójának nem megfelelő fejlettsége áll a problémák hátterében. Az írás, olvasás, számolás rendkívül összetett folyamat, mely sokféle és különböző képesség, készség meglétét és együttműködését kívánja. Ezek: figyelem, emlékezet, téri tájékozódás, absztrahálás, szintetizálás, testséma, sorbarendezés. Bármely képesség fejletlensége létrehozhatja a teljesítmény zavarát.

Megjelenési formák: általános gyenge teljesítmény, az írás görcsös, kusza, szaggatott egyenetlen, a betűk a vonalból, számok a négyzetből

"kilógnak", testnevelésórán társait figyelve "lenézi", hogy mit kell csinálni, betűk-számok fel nem ismerése, a hasonlók összetévesztése (b-d, p-g, 2-7, 6-9).

Szavak hibás olvasása (láda-lába, lapos-lagos), "Tükörírás-olvasás"

szótagcsere (gép-kép, lát-tál), betűcsere: lekrám. Füzetében sorokat, oldalakat is kihagy. Adott betű fel nem ismerése, ha az más színű, méretű, helyzetű

"Más fogyatékos"

A közoktatási törvény 121.§/1/20. meghatározása szerint: az a gyermek, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján:

- átható (perzazatív) fejlődési zavarral küzd (pl. autista)
- pszichés fejlődés egyéb zavara miatt részképesség- és iskolai teljesítményzavarral küzd, ennek következtében fejlődésében és a tanulási folyamatban tartósan akadályozott (pl. dyslexia, dysgraphia, dyscalculia, mutizmus, kóros hyperaktivitás, figyelemzavar).

Dyslexia

Dyslexiás az olyan normális képességekkel rendelkező gyermek, aki az olvasást nem tudja elsajátítani. A diszlexia nem az iskolapadban kezdődik. A veszélyeztetettség jelei már az óvodában mutatkoznak: görcsös testtartás, a felesleges kapkodás, az önálló öltözködés képtelensége, a megkésett beszédfejlődés és az átlagosnál jóval gyengébb kézügyesség, a jobbot és a balat nem tudja megkülönböztetni.

Az iskolában gyakran a már ismert betűket, számokat is fordítva, tükörírással írja le, hasonló betűket keverik, betűket - szótagokat hagynak ki, toldanak be, cserélnek fel.

A diszlexiások esetében például 7-10 százalékra tehető azok száma, akik születésük során vagy kisgyerekkori betegség következtében váltak sérültté. Nagy részük problémái viszont külső okoknak tulajdoníthatók. Ilyen például, ha a kisgyermeknek nincs elég lehetősége az aktív szókincs gyakorlására.

A korai beiskolázás is szerepet játszhat a probléma kialakulásában. Ugyanis a gyerekek hat és fél - hét és fél évesen sajátítják el a szem egy pontra fókuszálásának képességét, ekkor kezdik kihallani a hangokat egy-egy szóból. Ok lehet a gyorsított olvasástanítás is, amely nem veszi figyelembe az egyéni tempót. A jó olvasás megtanítható lépésről lépésre, az elrontottat visszabontani már jóval nehezebb. A szóképes helyett pedig köztudomásúan hatékonyabb a hagyományos szótagoló-hangoztató-elemző módszer. Dyslexiával társuló tünetek: dysgráfia, helyesírási gyengeség, dyscalculia, megkésett beszédfejlődés, pöszeség, dadogás, magatartási zavarok.

Dysgraphia

Specifikus írási nehézség. Egyes szavakat rosszul ír, alig felismerhetőek a betűi, egyenetlen a kézírása, nyelvi rendellenesség. Kézírás hibái: mozgástervezés nehézsége: vonalvezetési hibák, változó nyomaték, vonalhatárok figyelmen kívül hagyása, szabálytalan betűformák, aránytalanságok, érintkezések pontatlansága. Vizuális felfogóképesség csökkenése, rossz ceruzafogás, látási memória zavara, térbeli elhelyezés zavara, folyamatosságzavar. Helyesírási hibák: fonetikai, vizuális, betű t- felcserél, betold, kihagy-, sorrendiség, értelmetlenné torzított szavak, tagolási hibák, időtartam jelzés, írásjelek.

Dyscalculia

A számolási képesség részbeni, teljes hiánya, zavara.

Önmagában is előfordulhat, de társulhat is más problémákhoz. Fejlődési és szerzett számolási zavarról is beszélhetünk. A fejlődéslélektani vizsgálatok szerint általában a hatodik életév második felében figyelhető meg a számfogalom kialakulása. A számolási zavarral küzdők esetében azonban nem csak a számfogalom hiányáról kell beszélnünk. A számoláshoz meg kell érteni az egyes számok jelentését, a számokat jelentő karaktereket fel kell tudni ismerni, leírni. Emlékeznünk kell az egyes számok alakjára. Emlékeznünk kell a műveletek sorrendjére. Meg kell tudnunk érteni, és szavakkal ki kell tudnunk fejezni matematikai fogalmakat. Képesnek kell lennünk azonosságokat és különbözőségeket felismerni, s olyan gondolkodási műveletekre, mint a lényegkiemelés, analógia, vagy egy szabály megfogalmazása. A tanulási zavarok jellegzetes tünetei: a beszédproblémák (kifejezés, megértés). A térbeli és időbeli tájékozódás zavara, a figyelem, észlelés (akusztikus, vizuális), emlékezet gyengesége, a finommotoros koordináció zavara és a szekvenciális szerveződés zavarai mellett jellemző tünet lehet még: számlálásnál a számok kihagyása, felcserélése a számfogalom gyengesége a globális mennyiségfelismerés hiánya a számnév-számjegy-mennyiség nem megfelelő egyeztetése az alapműveletek értelmezésének, megoldásának problémái a gyenge számemlékezet szöveges feladatok megértésének, elvégzésének hibái matematikai szabályok felismerésének, megfogalmazásának, megtartásának gondjai.

III. A fejlesztő pedagógiai munka alapelvei

A tanulók fejlesztésének alapja, hogy feltárjuk a tünetek hátterében húzódó okokat, meghatározzuk a zavart vagy hiányos működésű funkciókat. A fejlesztés az "alapok" megerősítését célzó fejlesztő munkával indul és addig marad a jelen folyamatban, ameddig a tanulónak szüksége van rá.

Sajátos alapelvek: egyéni bánásmód, alkalmazkodás, személyiségek különbözőségének figyelembevétele, játékosság, örömpedagógia, sikerélmény biztosítása, empátia, tolerancia, pozitívumokra építés, pontos, sokoldalú megismerésre épülő fejlesztés, kis lépések elve, cselekvés, érzékszervi megismerés dominanciája, hosszabb rögzítési intervallum alkalmazása, egyénre szabott terhelés és értékelés, sokeszközű differenciálás.

a) Céljai

A fejlesztésben résztvevő tanulók saját értékeikre támaszkodva váljanak alkalmassá tanulmányaik további folytatására.

b) Feladatai

Tanulói szinten: elfogadni a teljesítményében megmutatkozó problémákat. Megismerni, feltérképezni a teljesítményzavar okait. Segítő, támogató, biztató légkört biztosítani számára. Egyénre szabott fejlesztési tervet készíteni, követni a fejlődést és rendszeres visszacsatolást biztosítani. Tudatos és célzott fejlesztő munkával csökkenteni vagy leküzdíteni a tanulási zavar okait.

Osztályközösségi szinten: elfogadtatni a problémát a többi tanulóval, elismertetni a tanulási zavarral küzdő gyermek személyiségének más területen jelentkező értékét, pozitívumokat. Együttműködésre, segítségnyújtásra ösztönözni a társakat.

Szülői szinten: a gyermek teljes elfogadása érdekében tanácsadó, motiváló, szemléletformáló szerep felvállalása. A szülő bevonása a fejlesztő munkába. Segítségnyújtás a gyermek reális jövőképeinek kialakításában.

c) Területei

1 - 4. évfolyamon: Az alapozó és egyben prevenciós munka szerepe rendkívüli jelentőségű.

Első- második évfolyamon: Tüneteiket és fejlődésbeli eltéréseiket tekintve a legheterogénebb korcsoport. Ezek a gyermekek fejleszthetőség szempontjából optimális életkori szakaszban vannak, s ezt maximálisan igyekszünk kiaknázni. Alkalmazott módszereink kiterjednek az **ismeretek bővítésére, a szocializálásra, a pszichomotoros zavarok korrigálására**. Eljárásaink során fejlesztjük a **nagy és finommozgásokat, a praxiát, a percepciós és integrációs zavarokat, a beszédészlelést és a beszédmegértést**. Gyermekeink szegényes a szókinccse, esetenként az analizátorok működése is sérült.

Harmadik évfolyamon: Alkalmazott módszerünk egyrészt a **kognitív képességek fejlesztése / figyelem, emlékezet, gondolkodás /**, másrészt a **nagy és finommozgások koordinálása**. A perceptuális érzés ebben az életkorban várhatóan lezárul, ezért a még lehetséges optimális fejlesztési technikákat alkalmazzuk. Az eltérő érési tendenciákat figyelembe véve hangsúlyosan egy-egy gyermek pszichés igényei szerint differenciálunk. Pszichomotoros fejlesztési szempontból ez az egyik sarkalatos célcsoport. Szükség szerint alkalmazzuk a Frostig szűrés során hiányként fellelhető **vizuális percepciós zavarok korrigálását**. A szekventáló képesség, a figyelem és emlékezet fejlesztését kiterjesztjük az **auditív és a vizuális percepciós** csatornákra is.

Negyedik évfolyamon: Alkalmazott módszer az **olvasás- helyesírás nyelvi rendszerének fejlesztése, a matematikai feladatmegoldó készség optimális begyakorlása** a differenciáló fejlesztőpedagógia eszközeinek hatékony módszereivel. Ez a korcsoport fogékony minden újra, s azt szereti is kipróbálni. A foglalkozások keretében az alpműveletek jártasság szintű kivitelezésére, kombinatorikai gyakorlatok megoldására, az értő és örömszerző olvasás, a gondolati kifejezés fejlesztésére törekszünk. Kísérletező kedvükért ez a korcsoport alkalmas arra, hogy a társadalmi elvárások, a külső világ néhány momentumát játék illetve drámajáték formájában feldolgozzák.

Ötödik - Hatodik évfolyamon: A rehabilitációs és rehabilitációs órák alkalmazott módszere a **tantárgyi szintű segítségnyújtás**, továbbá a **szociabilitás elősegítése**. Az iskolai eredményesség legszembetűnőbb motívuma, amely a komfort érzeten keresztül, a harmonikus személyiség fejlődéshez is elengedhetetlen, az értékelés során szerzett jegyek, illetve a korcsoporton belül egy- egy gyermekről kialakult kép, elfoglalt hely. Megfigyeléseink szerint ez a korcsoport a legérzékenyebb a kortársreakciókra. A helyzetgyakorlatok által létrehozott viselkedés minták reményeink szerint segítenek tanulóinknak a konfliktusok kezelésében.

Hetedik-nyolcadik évfolyamon: a **tantárgyi, tanulási nehézségek korrigálása** történik. Tartalmát tekintve: az **akadémikus készségek megerősítése**. Az olvasás készsége technikailag kialakult, a fő hangsúlyt a szövegek értelmezése, a kreativitást igénylő

megoldások kapják. Matematikában a feladatmegoldó képesség és rutin, valamint a logikai megoldó készséget igénylő funkciók fixálása történik

A tanulási technikák kondicionálása. Az életkori sajátosságok /serdülő kori ingerlékenység, az ítéletalkotási bizonytalanság, a kialakulatlan normarendszer, az emocionális bizonytalanság stb. /, megkövetelik a feszültségoldó, szituatív helyzetgyakorlatokat. Ilyen jellegű foglalkozásokkal empátikus készségüket, szociális toleranciájukat kívánjuk fejleszteni. A tanulási technikák, és mechanizmusok begyakoroltatása egy szükséges rutin elsajátítását teszi számukra lehetővé.

Minden csoportunkra érvényes szempontnak tartjuk a játékosságot, az órakerkezettől eltérő foglalkozás levezetést. A NAT bevezetésével az egyéni fejlesztési lehetőségek előtérbe kerültek.

d) Eszközei, eljárásai

A nem kötelező foglalkozás választása a tanuló és a szülő igényének megfelelően történjen. Az iskola kapcsolatrendszerének ki kell terjednie a pedagógiai szakszolgálatokkal való együttműködésre mind a diagnosztizálás, mind pedig a szakszerű segítségnyújtás érdekében. A tanulási zavarral kapcsolatban kerülni kell mindenféle címkéző, megbélyegző megnyilvánulást és foglalkoztatási módot.

IV. Tanórai foglalkozások szervezése

Kiválasztás, besorolás feltételei

1. A gyermek megjelenése, viselkedése irányított és irányítatlan helyzetben.
2. Szociokulturális háttere a családban.
3. Beszédének érthetősége.
4. Látás- hallásérzékenysége, pontossága.
5. Író és festőeszköz használata (finommotorika, fogás, nyomás megfigyelése, irányok, oldaliság dominancia)
6. Ábrafelismerés, másolási készség (feladattudat, szabálytudat, koncentrációkészség, kitartás).
7. Emlékezetből rajzolás, kiegészítés önállóan (megfigyelőképesség, formaemlékezet, kombinatív készség).
8. Szín és formautánczás táblai rajzról emlékezetből, pálcikákkal (megfigyelőképesség, megtartó emlékezet, szín és formaérzék, utánczókézség, finommotorika).

V. Órai munka megfigyelésekor

1. Spontán a tanító felé fordul-e a feladatok adásakor és figyelmesen várja azokat, vagy többször fel kell szólítani, hogy odafigyeljen?
2. Amint megkapja a feladatot, azonnal nekilát-e vagy meg sem várja a feladat részletes ismertetését, vagy csak hosszú biztatás után kezd neki?
3. Ha nem érti a feladatot, adekvátan kérdez-e, vagy feleslegesen, értelmetlenül?
4. Önállóan oldja meg a feladatot, vagy több-kevesebb segítséggel?
5. Gyors, egyenletes munkatempóban dolgozik, vagy feleslegesen babrál, mással foglalkozik, firkál közben és lassan dolgozik?
6. Sorban végzi a feladatokat vagy csapong közöttük?
7. Nehézségek esetén is komoly feladattudattal dolgozik, befejezi a munkát, vagy serkentés ellenére sem?
8. Gyorsan vagy lassan vált-e le egyik feladatról a másikra?
9. Fáradékonyság mutatkozik-e?

10. Ellenőrzi-e kritikusán saját munkáját, elfogadja-e a kritikát vagy anélkül dolgozik?
11. Beilleszkedik-e a feladathelyzetbe vagy beszélget, nézelődik, társait zavarja közben?

Diagnosztizálás

A feljövő elsősök kiszűrése mindig nagy kihívás. Az első hetekben óralátogatás, megfigyelés a feladat. A tanító nének jelzik az esetleges problémákat. Olyankor vizsgálatokat végez: dyslexia előrejelző gyorsteszt, állapot- és mozgásfejlődés felmérése, dominancia vizsgálat, rajzteszt. Ezek eredménye alapján a tanítókkal közösen elkészítenek szakértői javaslat iránti kérelmet és vizsgálati időpontot egyeztet a Csongrád Megyei Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottsággal. Tájékoztatja erről a szülőt, esetleg el is kíséri. A szakvélemény alapján elkészíti a fejlesztési tervet és a beosztást.

Csoportszervezés

Fontos szempontok: osztályfok, diagnózis, a fejleszthetőség mértéke és módja, a gyermekek egymáshoz való viszonya, a gyermek személyisége, szülő kérése, maximált létszám: 5 fő, dyscalculia terápia esetén 2 fő (súlyossági foktól függően változatható).

A foglalkozások gyakoriságát befolyásoló tényezők:
a gyermekek problémáinak összetétele, súlyossága, fejleszthetőségi üteme

Fejlesztési óraszámok:

- Dyslexia prevenció és reedukáció: heti 2 - 5 óra
- Dysgraphia prevenció és reedukáció: heti 2 - 5 óra
- Dyscalculia prevenció és reedukáció: heti 2 - 4 óra
- Mozgásfejlesztés: heti 2 - 4 óra
- Figyelemfejlesztés: heti 2 - 4 óra
- Általános fejlesztés: heti 2 - 4 óra

Fejlesztési tervek

A vizsgálatok eredményeinek értékelése és a Szakértői Bizottság útmutatása alapján elkészíti a fejlesztő pedagógus az egyéni és csoportos fejlesztési terveket. Terv tartalmazza: a jelen állapotot, ami egy teljesítményelemzés, a nehézségeket, tipikus hibákat kiemelve. Ezek alapján megtervezi a feladatokat. Visszacsatolást végez egy-egy ciklus végén.

Könyvek

- Martonné Tamás Márta: Fejlesztő pedagógia
- Fejlesztő pedagógia szaklap
- Dr. Bühler Júlia: Fejlesztő feladatlapok gyűjteménye (5-7 éveseknek)
- Székely Balázsné - Icsu Molnár István: (R) Észképességek I -II. - feladatok olvasási nehézségekkel küzdő gyerekeknek 8 éves kortól
- Csabay Katalin: Lexi, Lexi iskolás lesz
- Dr. Gósy Mária: GMP -diagnosztika
- Logopédiai vizsgálatok kézikönyve
- Marosits Istvánné: Tudod-e? tanmenetjavaslattal
- Marosits Istvánné: Betűző
- Rosta Katalin: Ez volnék én
- Dékány Judit: Mit gondolsz?: Összefüggés, Összehasonlítás, Analógiák
- Színezd ... és számolj te is, Színezd ki ... és rajzolj te is számoló és íráskészséget fejlesztő feladatlapgyűjtemény 4 -7 éves gyermekeknek
- Beate Lochman: Diszlexiások az iskolában /A mi gyermekünk sorozat/
- K. E. Krüll: A diszkalkuliás (számolásgyenge) gyerekek /A mi gyermekünk sorozat/
- Dékány Judit: Kézikönyv a diszkalkulia felismeréséhez és terápiájához
- Dékány Judit: Kép- és szöveggyűjtemény számolni tanuló gyerekeknek
- Csonkáné Polgárdi Veronika: Számolás I.

- Tálás Józsefné: Számolás II.
- Meixner Ildikó: Játékház első, Játékvár második tankönyvcsomag
- Betűkészlet Meixner Ildikó-féle
- Kárpáti Tamásné- Tasnádyné Pap Zsuzsanna- Vajda Sádorné: Betűről- Betűre - Olvasásfejlesztő füzetek 1-6.
- Besztercei Enikő: Másképp
- Vannay Aladárné: Olvasójáték
- B. Gaál Katalin: Hasonló? Különböző! Ez egy másik betű I. II.
- Gergényiné Németh Erika- Dr. Szamosiné Nagy Sára: Gyakorló feladatok diszgráfias és diszlexiás gyerekeknek

Eszközök:

Balázsne Szűcs Judit: Szivárvány fejlesztő kártyacsalád

Puzzle, memória játékok, Dominók, Formakirakók, Sorozat kirakók

Kártyák, Fűzőcske, Logico készségfejlesztő játék, Készségfejlesztő eszközök

VI. Differenciált fejlesztés programja

a) Téri tájékozódás, vizuális észlelés, a finommotorika fejlesztése

Téri tájékozódás

- Bal-jobb saját testvázlaton belül
- Bal-jobb tárgyakon, térben, didaktikus játékokkal
- Bal-jobb síkban
- Soralkotások, sorkövetés, sorbarendezés, sorszámok
- Alul-fölül, lent-fönt, alatt-fölött, között-mellett térben majd síkban
- Tájékozódás könyvben, füzetben (eleje, vége, lapozási irány, bal-jobb oldal, lap teteje, alja, közepe)
- Tájékozódás hármass vonalközben
- Egyéb téri relációfogalmak (előtt-mögött, kívül-belül, közé, mellé, szembe-háttal, fölülre-alóla, kifelé-befelé stb.)
- Hely, helyzet felismerése térben és síkban (saját személyre, társakra, tárgyakra, ábrákra vonatkozóan)

Vizuális észlelés

- Változások megfigyelése
- Alakzatok kirakása pálcikákból (ráhelyezés, utánzás, emlékezet, szóbeli utasítás, önálló fantázia)
- Logikai lapok, alapvető mértani formák válogatása, kirakása
- Részek összeillesztése egésszé (szétvágott képeslapok, mesekockák, puzzle játékok)
- Egyszerűbb és összetett képeken kihagyott formák keresése, letakarása, forma, szín alapján
- Azonosságok és különbségek keresése összehasonlítással, válogatás,
- Nagyság. alakgyakorlatok
- Betűkártyák csoportosítása alakítási eltérések és síkbeli elhelyezkedés szerint
- Tárgyképek mennyiségének, helyzetének megjegyzése
- Betű- hívókép egyeztetés
- Szókép-tárgykép egyeztetés
- Betű, szótag, szóhiány felismerés, hiánypótlás adott készletből
- Eseménykép, rövid mondat egyeztetés

Finommotorika fejlesztése

- Helyes testhelyzet
- Előkészítő fej, nyak, váll, kar kézizom lazító gyakorlatok
- Tapintás fejlesztés
- Papírtépés, vágás, hajtogatás
- Mozaikragasztás
- Soralkotás- formakirakás, építés
- Rajzolás
- Rajzkiegészítés
- Betűelemek átírás, ráírás, emlékezetből írás
- Betűíratás, betűkapcsolás

b) Beszédmozgásfejlesztés

- Magánhangzó megfigyelése szótagokban, szavakban
- Mássalhangzók hangoztatása, megfigyelése
- Két vagy több magán- vagy mássalhangzó megnevezése
- Szótag, szókeresés adott készletből

c) Beszédfejlesztés

Hallás, beszédhallás, hallási diszkriminációs készség fejlesztése

- Tárgyi rajzok felismerése
- Magánhangzók hangoztatása
- Két vagy több magánhangzó sorrendjének megfigyeltetése
- Mássalhangzók keresése a szavakban hangzás alapján
- Hol hallod? (Hangkeresési gyakorlat a szó bármely részén)

Szókincsfejlesztés

- Tárgynevek különböző témakörökben
- Tulajdonságok
- Cselekvések
- Eszközök
- Helyhatározók
- Időhatározók
- Viszonyfogalmak
- Elvont fogalmak
- Szóbővítések
- Szinonímák
- Szóképzések
- Állandósult szókapcsolatok

A grammatika, beszédmegértés és kifejezőkészség fejlesztése

- Kiegészítő gyakorlatok
- Bővítő gyakorlatok (Mit? Mivel? Hol? Mikor?)
- Rendező gyakorlatok (Helyes sorrend)
- Tagoló gyakorlatok (Mondatok szavakra bontása)
- Javító gyakorlatok (Ékezetpótlás, hosszú mássalhangzó, egyéb írásjelek)
- Egyeztető gyakorlatok (Eseménykép-mondat)
- Választó gyakorlatok (Helyes mondat)
- Nyelvi játékok
- Két mondat egymáshoz kapcsolása tartalmi összefüggései
- Mese, történet reprodukálása képek alapján

d) Szemléletes összefüggések, absztrakciós készség fejlesztése

- Ritmikus soralkotás, sorkövetés, sorbarendezés
- Válogatások különböző szempontok szerint, képanalógia
- Memori játékok (Vizuális és akusztikus síkon, grafomotoros ábrázolással)
- Különbségek és azonosságok keresése
- Különböző hiányérzetkeltés (Vizuálisan, akusztikusan)
- Részletek egymáshoz való viszonya
- Értelemszerű kapcsolatkeresés gyakoroltatása
- Labirintusjátékok vizuálisan és akusztikusan
- Képrejtvények
- Szókeresés

e) Írás- olvasás zavarok

Egyre több tanulási zavarral küzdő gyermeket sorolnak fejlesztő foglalkozásra, akiknek a terápiája komplex, többoldalú megsegítést igényel. Ebbe a kategóriába a Dyslexiás-dysgraphiás, dyscalculiás tüneteket mutató tanulók tartoznak.

Az olvasás és írás nehézségekkel küzdő gyerekeket a Meixner-teszttel mérjük fel. Terápiája a Meixner Ildikó által kidolgozott Dyslexia-dysgráphia prevenciós és reedukációs módszerrel történik:

- Készségfejlesztés
- Beszédfejlesztés
- Olvasástanítás
- Nyelvi-grammatikai rendezés
- Írás és helyesírás rendezés

f) Számolási nehézség

A számolási nehézségekkel küzdő tanulók száma is növekvő tendenciát mutat. A Dyscalculiások terápiáját a következő foglalkozástípusok alkotják: adott évfolyamon belül:

- Globális mennyiségfelismerések
- Számlálások
- Számnév-számkép-mennyiségegyeztetések
- Alapműveletek és inverzeinek gyakoroltatása
- Matematika nyelvezete
- Szimbólumok jelek megértetése
- Absztrahálása
- Fejben számoltatás.

VII. Megvalósítás feltételrendszere

a) Személyi

Fejlesztő pedagógus, osztálytanítók, logopédus, pszichológus, pedagógiai szakszolgálat

b) Tárgyi

Taneszközök, felszerelések, tankönyvek kiválasztása a szemléletesség, konkrétság a fejlesztési területek figyelembevételével.

Fejlesztő helyiség az egyéni foglalkozásokhoz.

c) Finanszírozási

Törvényi finanszírozás:

- 2002. évi LXII. sz. költségvetési tv. 3. sz. melléklet 21./ a pontja alapján a gyermek különleges gondozásra szorul, az intézmény az ehhez igényelhető magasabb normatív támogatásra jogosult
- 2002. évi LXII. sz. költségvetési tv. 4. sz. / b c pontja alapján a gyermek felzárkóztató fejlesztésre szorul, az intézmény ehhez kiegészítő normatív támogatásra jogosult, nevelési tanácsadói vélemény alapján

VIII. Külső kapcsolatok

Egyetlen fejlesztő technika sem lehet eredményes izoláltan, önmagában.
Ezért van szükség más szakemberek bevonására is.

a) Csongrád Megyei Szak- és Szakmai Szolgáltató Intézet

Pedagógiai Szakszolgálat

Csongrád Megyei Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság

6726 Szeged, Közép fasor 1-3. Telefon: 62/431-599

Postacím: 6701 Szeged, Pf. 544. Telefax: 62/ 431-391

Bizottság elnöke: Bálint Katalin

b) Humán Szolgáltató Központ Pedagógiai Intézet

Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság

6723 Szeged, Sás u. 2. Telefon: 62/ 477-358

c) Dyslexiásokért egyesület

2. SZÁMÚ MELLÉKLET

NÉHÁNY SZEMÉLYISÉGFEJLESZTŐ TECHNIKA
OSZTÁLYTANÍTÓK ÉS OSZTÁLYFŐNÖKÖK
SZÁMÁRA

1. Önismeret-társismeret

- Harmadik osztályos kortól játszhatjuk. Emberi tulajdonságokat gyűjtünk. Osztályfőnöki órán cédulára írt fogalmakat kalapba vagy papírdobozba dobjuk. Sorsolással először a harmadik, másodszor az ötödik, harmadszor a hetedik stb. gyermeket megkérjük, hogy húzzon egy cédulát, olvassa el, értelmezze a szót. Milyen emberre használják ezt a kifejezést? Találjon ki egy élethelyzetet.
- A tanár diktál a gyermekeknek 30 emberi tulajdonságot. A tanulók húzzák alá azokat a szavakat, amelyeket magukra is jellemzőnek tartanak. Ezután a rájuk jellemző szavakat gyakorisági szempontból számozzák meg. (nagyon jellemző szó elé írjanak egyest, jellemző elé kettest, ritkán elé hármast.). A negatív tulajdonságokat ugyanúgy megszámozzhatjuk. Végül aki akarja az osztály előtt ismertetheti saját tulajdonságlistáját.
- A tulajdonságok vására: Az előző játékot úgy is folytathatjuk, hogy jó tulajdonságokat vásárolhat mindenki, olyan amilyen szeretne lenni. E szavakat írja az eddigiektől eltérő színnel. Rossz tulajdonságokat, pedig kihúzhatja. Amennyiben cédulával játszunk, akkor visszaadhatja, amennyiben szeretne tőle megszabadulni.

2. Önmegfigyelési játék

A tanulók a velük történt események közül (1 hétre visszamenően) az egyik oszlopba azokat írják, amelyekkel elégedettek, egy másikba azokat, amelyek miatt elégedetlenek magukkal.

3. Énideál-játék

“Szívesen lennék” – “Soha nem lennék” játék, beszélgetés.

4. Ki vagyok én? – játék

Fejezd be az alábbi mondatokat:

- Nagyon meg volnék elégedve, ha .....
- Arra vágyom, hogy .....
- Nekem az legfontosabb .....
- Elhatároztam, hogy .....
- Boldoggá tenne, ha .....
- Nem szeretném, ha .....

Konfliktus megoldási technikák

A személyiségfejlesztés fontos része, hogy a gyermek megismerkedjen a felnőttek és a gyermekek világát jellemző konfliktusokkal. A konfliktus a lelki élettel együtt járó jelenség. A kérdés, hogy hogyan oldják meg őket a szülei, a rokonaik, a kortásaik, a filmbéli, az irodalomban lévő szereplők. Megközelíthető bábjáték, szerepjáték, drámajáték, életjáték, szituációs játék keretében.

Fontos tisztázni, hogy ki mit ért konfliktuson. Milyen formáival találkozott? Mit tart az erőszakról, az agresszióról?

A szorongás, a félelem

Az érzelmi kiegyensúlyozottságból és kiegyensúlyozatlanságból lehet kiindulni.

Ki mitől félt és fél ma is. Miért?

Mi a félelem alapja? Miben különbözik a szorongástól?

(Felhasználható irodalom: R.Z Penrifay: Szorongás, fóbiák, pánik Medicina, 1998)

A konfliktus és a félelem feldolgozását pszichikumunkban végezzük

Belső vagy / és külső párbeszédünk útján. (Önképzésszerűen feldolgozható: P.E. Butler: Párbeszéd önmagunkkal. Hunga-Print.)

A konfliktusmegoldás másik módszere az autogén tréning (koncentrált önellazítás) gyermekek számára.

A társas szerepek jelentősége életünkben

Kiindulhatunk a családtagok szerepeiből. Mi az apa, az anya, a gyerek szerepe. Egy szerep milyen feladatokkal jár? A felnőtt szerep előnyei, hátrányai? Milyen a női, a férfi, a tanári, a diák szerep? Egy embernek (az anyának) hány szerepe van? Hogyan sajátíthatjuk el szerepeinket? Mit jelent az, hogy szerepkonfliktus, szerepcsapda? A gyermekek saját élményeiket mondják el, és közösen beszéljék meg, hogy ki hogyan gondolja. Eljátszhatják a családtagok egy napját. Pl. Ki gondoskodik a vacsoráról? Ez milyen feladatokkal jár?

Irodalom: Keményné: Bevezetés a pszichológiába. Tk. (status szerep)

3. SZÁMÚ MELLÉKLET

**BEILLESZKEDÉSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGEKKEL
ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG**

Folyamatterv

A folyamat neve:

Beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

Definíció:

A gyenge szociális képességű tanulók akadályozzák saját és osztálytársaik eredményes tanulását. Ezért iskolánkban a magatartási és beilleszkedési problémákkal küzdő tanulókkal kiemelten foglalkozunk.

Feladat:

Feltérképezni osztályonként ezeket a tanulókat, kideríteni, hogy mi okozhatja ezt a problémát. Szülővel, osztályfőnökkkel, gyermekvédelmi felelőssel, ha kell, szakemberrel együttműködve igyekszünk egységes neveléssel segíteni a problémán. Mivel nevelésünk alanya a gyermek, együttműködési készségének erősítése nélkülözhetetlen ebben a folyamatban. A gyerekek saját iskolai közösségük is erősen hat, ezért az osztályközösség ill. a DÖK együttműködésére is építünk.

Helyzetelemzés:

- osztályonként a magatartási és beilleszkedési zavarral küzdő tanulók felmérése
- magatartási zavarok típusainak összegyűjtése, csoportosítása (agresszió, hiperaktivitás stb.)
- az osztályban tanító tanár tapasztalatainak kicserélése
- a házirend magatartásra vonatkozó szabályzatainak összegyűjtése, elemzése olyan szempont alapján, hogy mennyire fedik le a magatartási rendellenességeket
- az osztály viszonyulásának elemzése a magatartási gondokkal küszködő tanulókhoz, megfigyelési, szociometriai felmérés stb. alapján
- szakértők (pszichológusok, pszichiáterek) véleményének kikérése, meghallgatása

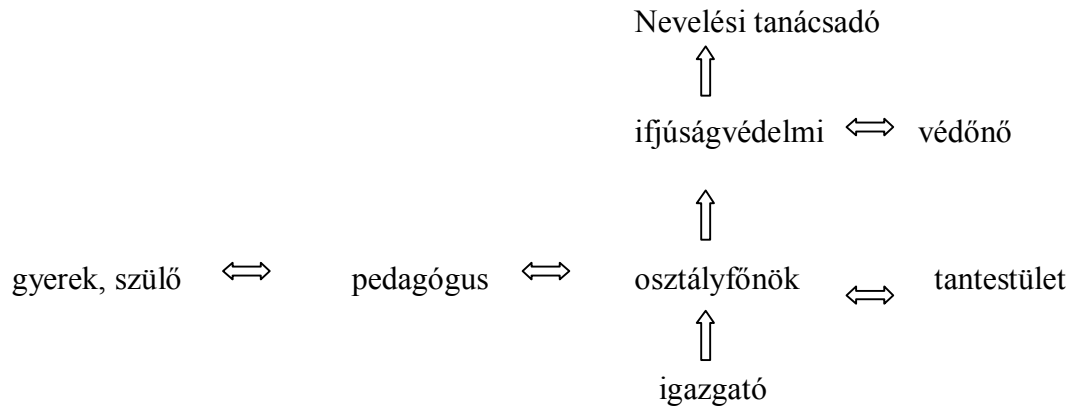
Felelős:

- osztályfőnök
- szaktanár
- gyermekvédelmi felelős

Döntés:

- egységes eljárások kidolgozása, egymás munkájának segítése
- az osztályközösség rendszeres, következetes ellenőrzése, hogy a megbeszélte eljárásoknak, szabályoknak megfelelően végzik-e tevékenységüket
- az osztályfőnök figyeli, és nem engedi perifériára szorulni a nehezen beilleszkedő gyerekeket, pl.: különböző megbízatással, stb.
- a jelzőrendszeren keresztül az információk átadásának biztosítása

- folyamat:

- folyamatosan szembesíteni tevékenységével önértékelés útján
- tehetségük kibontakozásának segítése

Végrehajtás

- egyéni beszélgetés
- beszélgető kör
- osztályfőnöki – és tanítási órák
- kineziológiai szűrés
- szakkörök, szabadidős tevékenységek biztosítása
- folyamatos kapcsolattartás és együttműködés a szülőkkel
- a személyiség erősítése (önismeret, konfliktuskezelés stb.)
- amiben tehetséges, lehetőséget adni annak kibontakozásához, hogy a sikerélmények más területen is erőt és lendületet biztosítsanak

Felelős:

- osztályfőnök
- szaktanár
- gyermek – és ifjúságvédelmi felelős

Határidő:

Folyamatos

4. SZÁMÚ MELLÉKLET

TEHETSÉGGONDOZÁS, KÉPESSÉGFEJLESZTÉS

Folyamatterv

A folyamat neve:

Tehetséggondozás, képességfejlesztés

Definíció:

Iskolánk egyik fő alapelve, hogy minden gyermek érje el azt a maximumot, amelyre képességei lehetőséget nyújtanak. A gyerekekkel együttműködve és segítve igyekszünk feltérképezni beállítottságukat, hajlamaikat, s azt fejlesztve adunk sikert, önbizalmat a többi terület fejlesztésére.

A tehetséggondozás területei:

- szaktárgyi órák
- szakkörök
- versenyek, vetélkedők
- levelező versenyek
- sportkör
- iskolai ünnepségeken való részvétel

Részlépések:

1. Szaktárgyi órákon:

- differenciált tanulásszervezéssel segítjük a tehetséges tanulókat
- szorgalmi feladatokkal
- könyvtári kutató munkákkal
- kiselőadásokkal
- csoportbontással

Az idegen nyelvet csoportbontásban, képességek szerint differenciáltan oktatjuk. A csoportok év végén átjárhatók, a másik csoportba kerülés egyéni elbírálás és szülői egyeztetés után történik.

Felelős: szaktanár

Határidő: folyamatos

2. Szakkörök:

A szakkör indításáról, a felmerülő igények, és az iskolai lehetőségek figyelembe vételével minden tanév elején a nevelőtestület dönt. Az igény felmérést az osztályfőnökök végzik el az előző tanév végén. A diákönkormányzatnak és a szülőknek javaslattételi joguk van. A szakkörbe való jelentkezés szülői beleegyezéssel történik.

Felelős: szaktanárok

Határidő: folyamatos

3. Versenyek vetélkedők:

- év elején érkező versenylehetőségeket **a munkaközösség-vezetők** gyűjtik össze
  - tájékoztatják a kollegákat a lehetőségekről, határidőkről
  - a **szaktanárok** leadják benevezéseiket – a tanulók nevét, a csoporttagok névsorát felkészítő tanárok nevét, stb.
  - **a munkaközösség – vezetők** elküldik a benevezéseket
- Ha több jogos jelentkező is lenne, helyi versennyel döntjük el, kit küldünk a városi versenyre. Ennek szervezője a munkaközösség.
- A **szaktanárok** különböző szervezeti formában (tanóra, szakkör, korrepetálás) készítik fel a tanulókat a versenyekre
  - Az eredményt beírják a dokumentációba

Határidő: folyamatos

4. Az országos levelező versenyek:

Lehetőségeiről év elején tájékoztatjuk a szülőket és a tanulókat, majd a jelentkezőket folyamatosan figyelemmel kísérjük, s ha kell segítjük őket a sikeres megoldásban.

5. Városi szervezésű szakkörök:

A szaktanárok év elején a tehetséges tanulókat a városi szervezésű szakkörökbe irányítják pl.: Százszorszép Gyermekház szakköreibe

6. Pályaválasztás:

Az eredményes pályaválasztás érdekében év elején a 8-os osztályfőnök tájékoztatja a szülőket a középiskolákban szervezett, felvételi előkészítő foglalkozásokról.

7. Iskolai sportkör:

Versenyein (területi és városi versenyek) lehetőséget nyújtanak a sportolni vágyóknak, s a tehetséges tanulókat a városi szakosztályokba irányítjuk.

8. Iskolai ünnepségek, hangversenyek

Iskolai ünnepségeken, hangversenyeken, műsoros eseteken fellépési lehetőséget biztosítunk a tehetséges tanulók számára (versmondás, tánc, ének, zene).

Felelős: minden terület adott szaktanára

Határidő: folyamatos

5. SZÁMÚ MELLÉKLET

GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEM

Preventív ifjúságvédelem

- A beilleszkedési, magatartási zavar észlelése
A konkrét tünet és tünet együttes:
  - Mióta tapasztalható
  - Mikor (órán, tanórán kívül)
  - Milyen feltételek között (ki, kik jelenlétében, milyen tevékenység közben, mely szituációban)
  - Milyen formában jelenik meg
- Megjelenési formák lehetnek
Ellenséges, agresszív viselkedés (szóbeli és vagy fizikai agresszió), dac, hazudozás, lopások, nárcisztikus magatartás, csavargás, tanulási kudarcok, visszahúzódo viselkedés, extrém fáradtság, különállók, peremhelyzetbe sodródott.
- Feltételezett oki háttér feltárása
A közvetlen vagy a gyermek életelözményében már benne rejlő távolabbi okok megtalálása

Lehetséges okok

- Intézményváltás: óvodából iskolába történő átmenet, másik iskolából átkerült gyermek
- A családban hirtelen beállt változások: válás, a szülők tartós betegsége, a szülő halála, munkanélküliség, elhagyás, testvér születése.
- A családban tartósan jelenlévő hatások. Szegénység, elszegényedés, csonka család, örökbefogadás, diszharmonikus családi légkör, a szülők nevelési stílusból eredő kedvezőtlen hatások, testi fenyítés, szülői alkoholizmus, elhanyagolás, lumpen környezet.
- Gyermek szempontjából: magzati, szülési-, újszülöttkori ártalmak fellelhető hatásai (hiperaktivitás, diszlexia, epilepszia), újonnan kialakuló betegségek, tanulmányi munkában kortárs csoporttal való kapcsolat, idősebb testvér deviáns viselkedése.
- Nem megfelelő pedagógiai eljárások alkalmazása

A beilleszkedési, magatartási nehézség megszüntetésére irányuló nevelési tevékenység megtervezése

- Az előforduló viselkedészavar mögött az “üzenetre” is figyeljünk, ne csupán a konkrét eseményekre
- A gyermek személyiségének minél alaposabb ismerete nagyon lényeges
- Fontos feltérképezni, kikkel tudunk együttműködni a gyermek érdekében
- Konkrét viselkedészavar megfogalmazása (Segítő beszélgetés. Értő figyelem. A pedagógus őszinte érzelmnyilvánítása. A gyerek érezze a támogató szándékot. A gyermek személyét nem azonosítjuk a megoldandó problémával, csak maga a viselkedés szorul módosításra)
- Figyelniünk kell az iskolai szituációkat ugyan nem zavaró, túlságosan visszahúzódo, elkülönülő viselkedésű gyerekekre is, mert ez ugyan csak nagyon kedvezőtlen személyiségalkulás, ami szintén módosításra szorul.
- Igyekszünk felderíteni a gyermek viszonyát a gondot jelentő viselkedéshez és felkelteni érdeklődését a helyzet megoldására.
- A segítő beszélgetés során kiderítjük kedvezőtlen magatartásának indítékai mellett kielégítendő szükségleteit is.

A pedagógus a gyerekekkel együttműködve, közösen keresi a megoldást.

További teendők

- A gyermek saját aktivitásának ösztönzése, őt érdeklő tevékenységekkel való megbízással, ami által sikerélményhez jut.
- Egyéni fejlődési program szerinti haladás a tanulmányi hátrányok leküzdésére.
- Olyan elfoglaltságot találni a gyermek számára, amiben igazán kedvét leli, kibontakozhat általa (szakkör, sportolás).
- A kívánt viselkedést elismerő, megerősítési eljárás gyakoribbá tétele, ami által a gyermek önbizalma nőhet.
- Ha elmarasztalásra, következményes büntetésre van szükség a negatív megnyilvánulás, iskolai házirendbe ütköző cselekedet miatt, azt segítő formában a gyerekekkel beláttatva tesszük!

Az oki háttértől, indítékoktól, szükségletektől függően változnak a további lépések egymással párhuzamosan vagy felcserélhető sorrendben is a különböző szintereken.

- A beilleszkedési, magatartászavar gyakran konfliktus formájában jelentkezhet:
  - pedagógus-gyermek (itt érdemes pedagógiai eljárásainkat, tanítási módszereinket is felülvizsgálni)
  - gyermek-gyermek
  - adott gyermek-osztályközösség vonatkozásában.

Ha célravezetőnek érezzük, vonjuk be a társakat, osztályközösséget a probléma megoldásába (megbeszélés, illetve a társak megnyerése a segítséghez, az együttes tevékenységek szervezéséhez).

Érdemes alkalmazni a problémamegoldó eljárást, ami a gyerekek későbbi, felnőtt életében is hasznos lehet.

Lépései

- A probléma azonosítása
- Lehetséges megoldások összegyűjtése
- A javaslatok értékelése
- A kölcsönösen elfogadható, legjobb javaslat kiválasztása
- A döntés végrehajtási módjának meghatározása
- Utólagos értékelés

A beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek gyakran kedvezőtlen közösségi pozíciójuk miatt peremhelyzetbe sodródnak. Ezen a helyzeten még a következő eljárások módosíthatnak kedvező irányba:

- cselekedtető élethelyzetek, élményszituációk megélése a társakkal együtt, közösségi programok szervezése
- szociális készségek élményszintű elsajátítása mentálhigiénés foglalkozáson
- szükség lehet a megfelelő eredmény elérése érdekében arra is, hogy pedagógus kollegákat vonjunk be a megoldás folyamatába
- nagyon fontos a szülői háttér, érzelmi támasznyújtás, segítség is a viselkedésszavar megoldásában
- szülőkkel való beszélgetés, együttműködés kialakítása (családlátogatás, fogadóóra)

Ha a gyermek magatartászavarának oka hátrányos helyzetűvé és/vagy veszélyeztetetté válik, védő-, óvóintézkedések megtétele szükséges (étkezéstámogatás, gyermekjóléti szolgálat, családsegítő, családterápia, gyámügy, pártfogó felügyelet)

Ha a gyerek beilleszkedési, magatartási nehézsége szervi okra, részképeség zavarokra vagy egyéb általunk nem hozzáférhető, mélyebb okra vezethető vissza, a megfelelő szakember bevonása is elengedhetetlen. (orvos, pszichológus, logopédus)

6. SZÁMÚ MELLÉKLET

TANULÁSI NEHÉZSÉGEK ENYHÍTÉSE,
FELZÁRKÓZTATÁS

A folyamat neve:

Tanulási nehézségek enyhítése, felzárkóztatás

Definíció:

Iskolánk egyik fő alapelve, hogy minden gyermeket hozzásegítsünk ahhoz, hogy képességeinek megfelelően a legjobb eredményt elérhesse. A lehetőségekhez mérten módszerekben, a tanulás ütemében a legnagyobb mértékben igazodunk a tanulók egyéni fejlettségéhez, segítjük a diákokat a számukra legmegfelelőbb önálló tanulási technikák megtalálásához.

Feladat:

Év elején megfigyeljük, feltérképezzük a lemaradó tanulókat, megvizsgáljuk, mi lehet az oka a kudarcoknak, nehézségeknek, lemaradásnak. Kérdőív segítségével felmérjük tanulási motivációjukat, tanulási technikájukat. Az eredmények alapján felzárkóztató tervet készítünk. A minimum követelményekre koncentrálnak csökkentjük ezen tanulók tananyagát, s ezt a tanmenetben rögzítjük.

Az osztályfőnöki tanmenetben kiemelt terület az eredményes tanulás feltételének, szokásrendjének megismertetése.

A szaktanár tanmenetében helyet kap a szaktantárgy tanulási technikájának megtanítása.

Felelős: osztályfőnök, szaktanárok, munkaközösség-vezetők

Határidő: szeptember vége.

Területei:

- tanítási órán, differenciált tanulásszervezés
- korrepetáláson egyéni fejlesztés
- napközben önálló tanulás segítése
- tanulópárok szervezése
- tanulmányi verseny osztályok között
- tanulás tanítása, tanfolyam szervezése

Részlépések:**Kompenzáció:**

- lassabb haladási ütem, a minimum követelményekre koncentrálnak
- gyakorló feladatok adása, következetes ellenőrzése

Tanulási szokások fejlesztése:

- munkamoráljuk fejlesztése (rendszeresség, fegyelmezett munkavégzés, feladattudat stb.)

Pozitív viszonyulás kialakítása:

- képességeikhez mért feladatokkal sikerélményhez juttatás
- önálló feladatmegoldásokra biztatás, folyamatos pozitív megerősítés
- motivációjuk növelése önértékeléssel, önbizalmuk erősítésével, pozitív énképük elősegítésével
- felelősségtudatuk növelése elért eredményeikkel kapcsolatban

Rásegítés, tanulási technikák tudatosítása:

- osztályfőnöki órán tudatosítjuk az eredményes tanulás feltételeit
- tanulási technikák, módszerek megtanítása, gyakoroltatása
- lényegkiemelés, jegyzetkészítés megtanítása, gyakoroltatása
- vázlatok, rajzok, ábrák fontosságának beláttatása
- folyamatosan figyelemmel kísérjük, segítjük tanulási szokásaikat, technikájukat
- konzultáció a szülőkkel az otthoni segítséssel kapcsolatban
- szakemberhez irányítás

Szocializációs készségük fejlesztése:

- egyéni viselkedési problémák korrigálása-, óvó, biztató jellegű tanítás
- önszabályozó képességük fejlesztése-, önértékeléssel-, esetmegbeszéléssel
- együttműködési készségük erősítése

7. SZÁMÚ MELLÉKLET

A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

Meghatározás

Szociálisan hátrányos helyzetűek azok a tanulók, akiket szociális tényezők gátolnak adottságaikhoz mért fejlődésükben. Feladatunk segíteni minden hátrányos helyzetű, de különösen a szociális hátrányban lévő tanulót képességeinek kibontakoztatásában.

Iskolánkban a szociálisan hátrányos tanulókkal kapcsolatos feladatokat a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős hangolja össze. Helyzetfelmérés után meghatározzuk a tevékenység célját, éves ütemtervet, valamint a lehetőségek számbavételével a hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységformát.

Helyzetelemzés

Iskolánkban is megfigyelhető, hogy évről évre nő a szociálisan hátrányos tanulók száma. Adódik ez abból, hogy gyorsan változik a családok helyzete, munkanélkülivé válnak a szülők, csökken a jövedelmük, szétbomlanak a családok. Iskolánkban viszonylag kevés az értelmiségi szülő, ezért a tanulóknak a tanuláshoz való pozitív viszonyulásának kialakítása is fontos feladat.

- a tanév elején, osztályonként összegyűjteni a hátrányos tanulókat
- a családi hátrányok csoportosítása
  - a) családi mikrokörnyezet:
    - a család gazdasági helyzetéből adódó lakásviszonyok
    - túlságosan alacsony egy főre eső jövedelem
    - a kulturális helyzet (a szülők alacsony iskolázottsága, a kultúra megbecsülésének hiánya a művelődés és az önművelődés lebecsülése stb.)
    - családi hagyományok (hagyományokon alapuló kapcsolatok a családon belül és kívül, vallási, erkölcsi, szociális hagyományok, nevelési hagyományok stb.)
    - a család élete, a családtagok magatartása (keves közös élmény a szülőkkel, helytelen nevelési módszerek, a gyermek nem megfelelő helyzete a családban, a szülők kifogásolható erkölcsi magatartása, az iskola munkájának lebecsülése közömbösség vele szemben, rendezetlen életmód)
  - b) családi házon kívüli környezet
    - az utca, lakókörzet negatív hatásai
    - helytelen viszony, kapcsolat kifogásolható magatartású erkölcsű gyermekcsoportokkal, felnőttekkel
  - c) iskolai környezet
    - az oktatási intézmény hiányos tárgyi, személyi ellátottsága
    - az iskolába naponta távolról való bejárás
    - a tanítás hatékonyságának alacsony színvonala
    - helytelen nevelői magatartás
    - rossz tanár-diák viszony
    - a tanulók értékelésének, minősítésének merev módszerei
    - a tanuló nem megfelelő helyzete a különböző közösségekben
- családlátogatás tapasztalatainak összegyűjtése
- adatlapokon az adatok rögzítése

Felelős

Gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, osztályfőnök

Határidő

szeptember, október

A szociális hátrányok enyhítését iskolánkban az alábbi tevékenységi formák szolgálják

A gyermekvédelmi felelős tevékenységi területe

- segítségnyújtás arra, hogy a gyermek tanulószobai vagy napközis ellátásban részesüljön
- felvilágosító munka a szociális juttatások lehetőségeiről szülői értekezleten, fogadóórán, családlátogatáson, a gyermekvédelmi felelős fogadóóráin
- helyi, regionális, országos támogatások megszerzésének ösztönzése
- gyermekvédelmi szervezetek segítségnyújtási lehetőségeiről a család tájékoztatása
- a tankönyvtámogatás mértékének a meghatározása, könyvtári ill. használt könyvek igénylésének biztosítása
- táborozások, kirándulások költségeihez hozzájárulások szervezése, pályázatok figyelése, részvétel a pályázatokon
- ha szüksége gyermekvédelmi hatóságok felé jelentés elkészítése
- kapcsolattartás sz osztályfőnökkel
- külső előadók segítségének a megszervezése

Az osztályfőnök tevékenységi területei

- az osztályközösség erősítése, különös figyelemmel kísérve a szociálisan hátrányos tanulókat, hogy ne szoruljanak a perifériára
- szülőértekezleten a szülőkkel nevelési problémák megbeszélése, szükség esetén a nevelési szokás bővítése
- felzárkóztató ill. tehetséggondozó programok szervezése szaktanárok bevonásával

Külső szakember igénylése, tevékenységi területeik

- önismereti csoportok létrehozása, működtetése a nevelési tanácsadóval együtt
- drog- és bűnmegelőzési programok szervezése
- mentálhigiénés programok szervezése

A célkitűzések értékelése

Folyamatosan figyelemmel kísérni, hogy a választott eljárás segíti-e a célkitűzések elérését. Év végén a program értékelése, mennyire járult hozzá a cél megvalósításához.

8. SZÁMÚ MELLÉKLET

DROGSTRATÉGIA

Az iskola drogstratégia célja:

Drogellenes megelőzési programunk révén csökkenjenek az ártó tényezők, és erősödjének az összetett személyiségfejlesztő munka hatásai.

A szabadidős tevékenységek széles körének kínálata az iskolai és közösségi megelőzés egyik leghatékonyabb indirekt módja.

A prevenció terén elsődleges szerepe a családnak van, de az iskolai programok, közösségi életterek szintén a prevenció fontos meghatározói:

Az iskolai prevenció célja:

Hosszútávú céljaink:

A drogfogyasztás és az általa okozott egészségügyi és szociális károk visszaszorítása és megelőzése.

Tanárok, szülők és diákok kábítószerrel, illetve azok hatásaival kapcsolatos ismereteinek bővítése.

Legfontosabbnak tartjuk az egészséges, drogmentes életforma értelmes, vonzó alternatívaként való megjelenését.

A fiatalok számára ne legyen kulturálisan elfogadott a droghasználat.

Amagyarországon leginkább elterjedt droghasználat, az italozás megelőzése, illetve a kábítószer kipróbálók számának csökkentése.

Középtávú céljaink:

A tanárok, diákok és szülők kábítószerrel kapcsolatos ismereteinek bővítése.

A drogrevenációs programunk folyamatos fejlesztése.

A tapasztalatok feldolgozása, a minőségbiztosítás megvalósítása.

A területen működő szakemberekkel, segítőkkel, pedagógusokkal, intézményekkel való együttműködés továbbfejlesztése.

Rövidtávú céljaink:

Az iskola eszközrendszerére ható

Új tevékenységi formák bevezetése

A tantestület mentálhigiénéjének javítása

Továbbképzési lehetőségek kihasználása (pl.: drogügyi koordinátor)

Tanulókra hatók

Ismeret és készségfejlesztés: a tanulók droggal kapcsolatos ismereteinek javítása, a nemet mondási készség fejlesztése

Egészségmotiváció kialakítása

Tanórai keretbe ágyazható egészségnevelési, drogrevenációs módszerek alkalmazása

Tantárgy	Téma	Felelősök
Biológia	A drogok szervezetre gyakorolt hatása	Szaktanárok
Kémia	A drogok szerkezetkárosító anyagai	Szaktanár
Idegen nyelv	Különböző országok drogstratégiái	Szaktanár
Történelem	Drog-jogi ismeretek	Szaktanár
Testnevelés	Egészséges életmódra nevelés	Szaktanárok
Informatika	Drog enciklopédia alkalmazása	Szaktanár
Földrajz	Drogefelmérés a világban, drogterjesztés	Szaktanár
Irodalom	A drogok befolyásoló szerepe az alkotó munkában	Szaktanár

Szülökre ható drogrevenációs módszerek alkalmazása

Együttműködés a szülői közösséggel

A szülők hatékonyabb bevonása a nevelési feladatok megosztásában

A „külvilág” felé való kommunikációra hatók

A pedagógiai program megismerhetővé tétele
Cikkek, riportok a drogfogyasztással kapcsolatos témakörből

Jövőkép: (drogmegelőzés)

Olyan fiatalok kibocsátása 8. osztály végén, akikben erős a motiváció az egészséges életvitelre, képessé váltak a felnőtt társadalom kihívásaihoz való alkalmazkodásra, képesek legyenek felelősségteljes döntések meghozatalára; a folyamatos jelen lévő drog csábításainak ellen tudjanak állni.

Feladatok ütemezése

Szeptember az említett tárgyak tanmenetébe beépíteni a droggal kapcsolatos ismereteket, kiegészítve az osztályfőnöki tanmenet ilyen jellegű témáival.

Humán belső erőforrások

Humán erőforrás	Feladat, szerepkör	Erősségek
Iskolavezetőség	Támogatja az egészségnevelési programot. Lehetőséget teremt a programokra felkészítő előadás részvételén.	Hiteles személyiségek a pedagógusok és diákok számára, felhasználható kapcsolatrendszer
Tanárok	Kidolgozzák és a tantárgyakba beépítve tanítják az egyes egészségnevelési tartalmakat.	Valamennyi szakos tanár belátja, hogy minden tanár feladata az egészségnevelés
Egészségnevelő munkacsoport	Elkészíti a pedagógiai programnak megfelelően az éves tervet, segíti és koordinálja annak megvalósítását.	Lehetőséget ad a környezeti és egészségnevelési programot összehasonlítani
Osztályfőnöki munkaközösség tagjai	Évfolyamokra lebontva foglalkozik az egészségügyi témákkal.	Lehetőség van az aktuális problémák azonnali és bizalmasabb megbeszélésére
Diákönkormányzati képviselő	A diákok részéről információszerezés az őket érdeklő problémákról.	Napi kapcsolat a diákokkal egyedi problémák kezelése
Iskolaorvos Iskolavédőnő Iskolafogorvos	Iskolai szűrések elvégzése. Előadások tartása, az egészséges életmódról.	Szakmai kompetencia, személyes ráhatás
Adminisztratív dolgozók	A tanári munka háttérének biztosítása.	Egymást segítő együttműködés
Technikai dolgozók	A programok tárgyi feltételeinek biztosítása. /ebédeltetés, tisztaság/	Jó együttműködés, egységes nevelési tervek
Diákok	A tervezett programokon sokoldalúan vesznek részt.	Partnerség a felnőttekkel, fő hangsúly a szemléletformáláson van.
Szülők Szülői Közösség	A programok támogatása, külső erőforrások felkutatása. /szponzor, adományok/	Együttműködés részvétel a programokban, az egészséges nevelés túlmutat az iskola falain.
Hunyadi János Alapítvány	Év elején a támogatási lista elkészítése, támogatások elbírálása, rangsorolása	Az iskola eszközeinek bővítése, vetélkedők, érdeklődők iskola támogatása
Iskolaszék	Panaszkezelés	Hatékonyabb intézményműködés

Humán külső erőforrások, segítő kapcsolatok

Intézmény, szervezet	A szervezet képviselője	Címe
Egészségügyi Főiskola Védőnő szak		Szeged, Temesvári krt.
Polgármesteri Hivatal Szociális, Családvédelmi és Egészségügyi Iroda		Szeged, Huszár u. 1.
Humán Szolgáltató központ	Sövényi Zita	Szeged, Sás u.
Nevelési Tanácsadó Tanulási képességvizsgálat	Balogh Lujza	Szeged, Középfasor 1-3. Rendezvényház
Tabán Családsegítő központ		Szeged, Keresztöltés u.
Ifjúsági Szakorvosi Ellátás Gyermekgondozó	dr. Benkő Katalin	Szeged, Stefánia 2.
Humanistic Oktató és Szolgáltató központ	Kotogán Gábor	Szeged, Deák F. u. 4.
Rotary – klub		
Felsővárosi Civil Szervezet	Sándor Zoltán dr. Juhász Miklós	Szeged, Pille u. 24.
Csongrád Megyei Rendőr főkapitányság Baleset és Bűnmegelőzési Osztály	Zsolczay István Nagy Pál	Szeged, Kossuth 1. sgt. 23/24.
Városi Rendőrkapitányság Ifjúsági Osztály		Szeged, Párizsi krt 16/22.
Százszorszép Gyermekház	Orbán Hédi	Szeged, Kálvária tér
Drogcentrum		Szeged, Fésű u.
Gyermekjóléti Szolgálat	dr Ferenczy Zsuzsanna	Szeged, Sás u.
VEMAFA	Kothencz János	Szeged, Budapesti krt
SZTE Általános Orvos- tudományi kar Gyermek- és Ifjúság- pszichiátriai Osztály- tanulási képességvizsgálat	Gali Zsuzsanna	Szeged, Semmelweis u. 6.
Egyház	Kopasz István	Szeged, Fő tér
Munkaügyi központ		Szeged, Bocskai u.
Magyar Vöröskereszt Csongrád Megyei Szervezete	Sasvári Krisztina Pádár Lászlóné	Szeged, Bárka u. 6/b

A megvalósítás szinterei:

1. Iskola programok: szaktárgyi órák témafeldolgozása, osztályfőnöki órák
2. Tanórán kívüli foglalkozások: napközis foglalkozások, egészségnap vagy drogprevenciós nap, szülői értekezletek, fogadóórák, tréningek pedagógusoknak.
3. Iskolán kívüli tevékenységek: kirándulások, sportprogramok, kiállítások látogatása.

A drogmegelőzési munka módszerei:

- szervezett egészségfejlesztési, drogmegelőzési programok
- filmvetítés – beszélgetés a látottakról
- verseny, vetélkedő
- szakkör
- kiscsoportos beszélgetés
- dramatikus játékok
- drogellenes sportprogram, kirándulás

- beszélgetés gyógyult droghasználóval
- könyvtár tematikus anyaga
- tematikus előadás
- internet
- diákönkormányzati programok
- az iskola hagyományőrző programjai
- erdei iskolai programok
- plakát, rajz, irodalmi pályázat

9. SZÁMÚ MELLÉKLET

**IRÁNYTŰ SZEGED ÉS KÖRNYÉKE ÉRTÉKEINEK
FELFEDEZÉSÉHEZ
HELYTÖRTÉNET**

Iránytű
Szeged és környéke értékeinek felfedezéséhez

Célunk:

- tevékeny hazaszeretetre és reális műltszemléletre nevelés
- nemzettudat és kötődés kialakítása
- öntudatos szegedi polgárrá nevelés

Feladatunk:

- megismertetni tanítványainkat városunk gazdasági, természeti, kulturális és történelmi múltjával és jelenével
- az önálló ismeretszerzés, rendszerezés, alkalmazás képességének kialakítása

Fő témakörök:

1. osztály: Szeged a Tisza partján fekszik
Népi játékok
2. osztály: Régi foglalkozások
Népi játék, népdal tanulása
Móra Ferenc meséi
Vízparti fák és állatok
3. osztály: Szegedi kismesterségek
Népi játékok, dalok
Móra Ferenc művei
A Tisza élővilága
Szeged belvárosa, szobrok, épületek
4. osztály: Szegedi kézművesség
Népszokások, búcsúk
A Tisza és Fehér-tó élővilága

Móra Ferenc: Kincskereső
Szeged belvárosa, középületek
Szeged története a Honfoglalásig
Tárgyi emlékek ebből a korból
5. osztály: Szeged története a honfoglalástól a török hódoltságig
Történelmi emlékek
Szegedi népviselet
Alsóváros, Felsőváros jellegzetességei
Móra Ferenc emlékhelyek
Móra Ferenc: A rab ember fiai
Hunyadi és Szeged
6. osztály: Szeged története a XVIII. századtól 1849-ig
Barokk emlékek
A kor írói, költői
7. osztály: Szeged története 1849-től a II. világháborúig
A klasszicizmus és romantika emlékei
Szeged orgonái
Szeged és a nagy árvíz
Szeged városszerkezete, városrészei

Szegedi hajózás és hidak
Kodály, Bartók és Szeged
Mikszáth, Jókai, Tömörkény és Szeged
Szeged újságai és folyóiratai

8. osztály: Szeged története a II. világháborútól napjainkig
Az eklektika és a neobarokk emlékei
Juhász Gyula és Szeged
József Attila és Szeged
Radnóti Miklós és Szeged
A Szegedi Nemzeti Színház
Híres szegedi festők és képek
Szegedi zeneszerzők, zenei intézmények
Szegedi közintézmények
Szegedi pályaudvarok

Segédanyag a tanórai és tanórán kívüli tevékenységek megvalósításához

1. osztály: Séta a Tisza-parton
2. osztály: Régi foglalkozások
- gyékényszövés /mechanikája papírral/
  - csuhéjátékok készítése
  - bőrdíszművesség , hármass fonás fonalból

Ének

- Népi játékok, népdalok

Irodalom

- Móra Ferenc meséi

Környezetismeret:

- Jellegzetes vízparti fák, növények. /fűzfa, nád/
- A vízpart madárvilága /réce, gólya, vízisikló, béka/

3. osztály: Régi foglalkozások
- gyékényszövés /fonallal, szövőkerettel/
  - csuhébábok
  - bőrdíszművesség, hármass fonás, bőrdísz tárgyak
  - kosárfonás alapja

Ének

- Népi játékok, népdalok

Irodalom

- Móra Ferenc meséi
- József Attila: De szeretnék....

Környezetismeret

- Fehér-tó madárvilága /szárcsa, nagykovács, szürke gém/
- Vízparti virágok /kikerics, gyógynövények, tavirózsa/
- A vizek haszna, veszélye

Osztályfőnöki, tanórán kívül

- Szeged nevezetességei, épületei

4. osztály. Régi kézműves mesterségek
- kosárfonás
  - csuhébábok

- bútorok
- népviselet

Ének

- Népi játékok, népdalok

Irodalom

- Móra Ferenc: Kincskereső
- Betyár balladák, mondák

Környezetismeret

- Vízparti növény és állatvilág

Osztályfőnöki tanórán kívül

- Szeged nevezetes épületei, szobrai
- Búcsúk Szeged környékén

Magyar irodalom és dráma

5-6. osztály

- Móra Ferenc életrajzában kiemelt hangsúlyt kap az író szegedi tevékenysége.
- Az író szobrának (Dóm tér) és a Múzeum Móra- emléksobájának megtekintése.
- A népköltészet kapcsán látogatás a Móra Ferenc Múzeum néprajzi kiállításán.

Magyar irodalom

7-8. osztály

- Mikszáth Kálmán és Szeged. Mikszáth Kálmán a szegedi újságíró. Miért fontos állomás az író pályáján Szeged?
- Szegedi ihletettséű novellák. A Szegedi Naplónál töltött időszak.
- Jókai Mór szegedi látogatásai. Valamelyik regényének megismertetése a gyerekekkel.
- József Attila Szegeden és Makón.
- Radnóti és Szeged.
- Juhász Gyula és Szeged
- A Szegedi Nemzeti Színház előadásainak látogatása.

Ének-zene

5-8. osztály

- **Népi hagyományok: népdalok, népi hangszerek, népviselet, népi játékok**
- Szeged főbb zenei intézményei: Szegedi Nemzeti Színház és Szabadtéri Játékok
Alap-, közép- és felsőfokú zeneoktatás
Templomok
Zsinagóga
A Városháza udvara
Fürdőudvar
Újszegedi Szabadtéri Színpad
Művelődési Központok
- XX. századi magyar zeneszerzők szegedi vonatkozásai (Kodály Zoltán, Bartók Béla, Vaszy Viktor, Bárdos Lajos, Szeghy Endre...)
- Szeged orgonái-Európa orgonái között is jelentős a Dóm orgonája.
  - Bekapcsolódás Szeged zenei életébe: koncertek, vetélkedők, műsorok

Szeged története

5. osztály

- A kezdetektől a honfoglalásig /őskori leletek, az ókori népek , hunok és az avarok/
- A honfoglalástól a tatárjárás kezdetéig /a honfoglalók letelepedése, Szeged nevének eredete, az első említések, sókereskedelem/
- A tatárjárás és az újjáépítés /a városi rangra emelés/
- A XIII. század végétől a török uralomig /a vár említése, kiváltságok adományozása, fegyverszünet a törökökkel (1444), törökverő hadak gyűjtése, a magyar huszárság megalakítása, a szabad királyi cím, tűzvész, török rablások/
- A török hódoltság /a vár kijavíttatása, élet a városban, a törökök kiűzése/

6. osztály

- A XVIII. század elejétől 1848-ig /Rákóczi szabadságharc, a régi kiváltságok, a boszorkányper, járványok, tűzvészek, árvizek/
- A szabadságharc 1848-1849. Kossuth Szegeden, a Földváry-féle nemzetőrség, a szőregi csata

7. osztály

- 1849-től az I. világháború kezdetéig (árvíz, újjáépítés/
- Az I. világháború és az azt követő események /háború, francia katonai megszállás, proletárdiktatúra, az ellenforradalom szervezése/
- A két világháború közötti időszak /területek elcsatolása, az egyetem Szegedre helyezése, a Dóm tér kiépítése, Klebelsberg Kuno, Szentgyörgyi Albert, Somogyi-(Petőfi-)telep benépesülése/

8. osztály

- A II. világháború /a szegedi zsidók helyzete, légítámadások, a hidak elpusztítása, a szovjet hadsereg bevonulása/
- Szeged 1944 és 1956 között /a háború következményei, a pártok tevékenységei, a Rákosi-korszak, az 1956-os események, Petőfi-telep
- Az 1957 és 1990 közötti időszak /a lakótelepek felépítése, olaj- és földgázlelőhelyek feltárása, politikai élet, Petőfi-telep/
- 1990-től napjainkig /gazdasági változások, politikai élet, utcanevek változásai, Petőfi-telep

Művészetek, rajz

5. osztály

Paleolitikum /i.e.9000-ig/	Öthalom – 20 ezer éves kőszilánkok, mamutcsont
Neolitikum (i.e 3500 körül/	Tápé lebői része, Szőreg, Deszk, Tiszasziget-első állandó lakók – az un. „Körös-kultúra” népe, majd az un. Tiszai-kultúra
Rézkor	Szilléri rézkincs, ópusztaszeri leletek- Trogmayer Ottó
Római birodalom /i.e. I. sz/	a vár helyén római őrség és postaállomás volt
Hunok /V. sz/	Attila székhelye Szeged környékén volt- a nagy széksósi fejedelmi lelet
Avarok /VI.-VIII.sz./	A szőregi homokbányákban feltárt sírok griffes-indás övveretei /Móra Ferenc múzeum-régészeti kiállítás/
Honfoglalás /IX sz./	A gedői, öthalmi, szőregi, algyői, dorozsmai honfoglaláskori temetők, ópusztaszeri leletek-Trogmayer Ottó a nagyszentmiklósi leletek – Móra Ferenc Múzeum

6. osztály

Román kor /1050-1250/	a Dömötör torony alsó része /XIII. sz/ vár /1242/ a kőbárány /XII.sz/ és egyéb /19 db/ faragott kő a vár bontásából
Gótika /1250-1470/	Alsóvárosi templom /1498/ Tápei templom régi, a mostani szentélytől jobbra eső pillértámasztású szentélye és freskótöredékei /XIII.-XIV.sz/ /barokk kereszthajó és torony/ Kolozsvári testvérek: Sárkányölő Szt.György szobra /1373/ Turbános fejfák a Vármúzeumban
Török idők /1542-1686/	

7. osztály

Barokk /1650-1780/	Tápei templom kereszthajója és tornya /1770/ /gótikus szentély és freskótöredék/ Felsővárosi templom /1767/ feszület a felsővárosi templom mellett /1792/ Szerb templom /1778/ Városháza /1800/ Vedres István /eklektizálva 1883/ Alsóvárosi templom dorozsmai r.k. templom -késői barokk /1793-1822/
Klasszicizmus /1780-1848/	régi zsinagóga /1843/ Móra Ferenc Múzeum /1896/ Zsótér-ház /1830/ Kárász-ház /Klauzál tér / SZAB – székház /1868/ Dóm tér – Oskola u. sarok)- Hild József
Romantika /1848-1867/	Fekete –ház /1857/ Vajda-ház /1860/ Dugonics tér 2. /klasszicista fsz, romantikus emelet/

8. osztály

Eklektika	Nemzeti Színház /1883/ Főpostától a bíróságig a barokk Városházát eklektizálta Lechner Ödön 1883-ban
Szeecesszió /1890-1910/	új zsinagóga /1903/ Baumhorn Lipót Deutsch-palota /bábszínház/ /1869/ homlokzat – Lechner Ödön Reök-palota /1907/ Magyar Ede Déri Miksa Gépipari Szakközépiskola /1914/-Kálvária tér
Neoromán /XIX. század vége XX.sz eleje/	Evangélikus templom /1882/ Fogadalmi templom /1913-1930/ Schulek Frigyes-Foerk Ernő Fadrusz János: Krisztus a keresztfán /1892/ - Dóm Ohmann Béla: Klebelsberg Kunó síremléke a Dómban a SZTE Ady téri épülete /1912/
Neogótikus	Református /kakasos/ /1883/ Schulek Frigyes újszegedi rk. templom /1909/ rókusi rk. templom /1909/
Neobarokk	Városháza /1804/ Vedres István a volt jezsuita templom /1931/ JGYTF 1. sz. Gyak. Ált. Isk. /1929/
Stróbl Alajos	Széchenyi István /1914/ - Széchenyi tér Erkel, Liszt, Jókai, Székely, Munkácsy, Schulek, Lotz, Szinyei Merse, Zichy Izsó, Ferecny, Vajda, Steindl, Deák, Arany-Dóm tér Ozorai Pipo, Mátyás, Clark, Körösi Csoma – Dóm tér
Fadrusz János:	Tisza Lajos /1904/ - Széchenyi tér

Izsó Miklós:	Dugonics András /1876/ - Dugonics tér
Kisfaludi Strobl Zsigmond:	Benczúr, Nagy Lajos király – Dóm tér
Ferenczy István:	Virág Benedek – Dóm tér
Rerrich Béla:	Hunyadi János – Dóm tér
Ligeti Miklós:	Erzsébet királyné – Stefánia
Margó Ede.	Dankó Pista /1912/

Aba-Novák Vilmosa: a Porta heroum /1936/ és a Dömötör torony freskói /1932/

Lucs gyűjtemény- Móra Ferenc Múzeum/
 Szinnyi Merse Pál: Madárdal
 Ferenczy Károly. Virágcsendélet
 Thorma János. Feleségem
 Csók István: Sokác lányok, mézevők
 Tornyai János: Népoktatás a tanyán
 Koszta József: Annuska, Tanya
 Rudnay Gyula: Lovasjáték
 Mednyánszky László: Rügyszőfű fák
 Rippl-Rónai József: Sárga kastély
 Czobel Béla: Csendélet
 Márfy Ödön: Cirkusz
 Szőnyi István: Kerítésnél
 Barcsai Jenő: Menekülés
 Bernáth Aurél: Csónakázók

Földrajz:

5-8. osztály

Petőfi-telep és Tápé /Tápéi Szent Mihály plébániatemplom, ifj. Lele József néprajzi gyűjteménye, tápéi komp, Tömörkény üdülotelep, régi téli kikötő/

Szeged belvárosa: Kiskörút – Tisza-part /Somogyi Könyvtár, Móra Ferenc Múzeum, Fekete Ház, hidak, hajóállomás, árvízvédelmi partfal/
 Kiskörút – Nagykörút: /Zsinagóga, Lechner tér, Szent István tér, egyetemek, főiskolák, középiskolák/

Nagykörút – Körtöltés: /Mátyás tér, Vadaspark, Mars tér, vasútállomás, Zapor-tó, Vár-tó, Sancer-tavak

Újszeged: /Liget, Fűvészkert, Vízügyi Múzeum, Sportlétesítmények, Partfürdő, újszegedi vasútállomás, Csillagvizsgáló/

Körtöltésen kívül: Kiskundorozsmai szélmalom, Sziklás-tó, Fehér-tó, Szőreg, téli kikötő, Boszorkány-sziget, Bika-tó, Repülőtér

Biológia

5-8. osztály

Biológiai Kutató Intézet

Gabonakutató Intézet – genetikai téma

Liget, Stefánia – fa téma

Anatómiai és Patológiai Intézet, SZTE Embertani Tanszék

Vadaspark – rendszertan

Állategészségügyi Intézet

Temetőterek /belvárosi, zsidótemető/

Erdészeti Szakközépiskola csemetekertje

Virágkertészet /Szőreg, Móraváros/

Lencsés horgászó

Móra Ferenc Múzeum kiállításai, pinceraktári gyűjteményei
Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Biológia Tanszék múzeuma
Füvészkert
Fehér-tó – erdei iskola

Technikatörténeti érdekességek:

Agyagbányászat- ismerkedés a természetes anyagokkal
Szélmalom Kiskundorozsmán – 1905-ben még 23 szélmalom volt
Keszeg haltartó bárka, csapdák, varsák – halász életmód
Repülőgépek, vitorlázó- sárkány-, motoros repülés, ejtőernyőzés
Hidak- régi, új, vasúti /1883 Eiffel cég/
Hajózás
Faúsztatás emlékei
Dóm téri zenélő óra – Csúri Ferenc órásmeister /1935/
Motorkerékpár magánmúzeum – Árgyelán András Gerle út,
Gőzmozdonyok, MÁV Igazgatóság 375-ös mozdony, mely 1910-1981 között üzemelt
Rendező Pályaudvar
Szegedi Csillagvizsgáló
Árvízvédelmi Múzeum

10. SZÁMÚ MELLÉKLET

A SZÜLŐI HÁZ ÉS AZ ISKOLA KAPCSOLATA

A folyamat neve

A szülői ház és az iskola kapcsolata, együttműködése

Definíció

Iskolánkban lehetőséget biztosítunk a szülőknek arra, hogy gyermekük tanításával, nevelésével összefüggő iskolai kérdésekben véleményt nyilvánítsanak, egyetértsenek, javaslatot tegyenek, azaz éljen demokratikus jogával. (11/1994. (VI.8.) MKM rendelet IV.§ (1) bekezdése g pontja)

Az iskolai nevelés, a gyermeki személyiség harmonikus fejlesztésének elengedhetetlen feltétele a szülői ház és a pedagógus közösség koordinált aktív együttműködése, mely a kölcsönös bizalomra és őszinte korrekt tájékoztatásra épül.

Kapcsolattartás területei az iskola részéről

- fogadóóra
- szülői értekezlet
- gyermekvédelmi felelős fogadóórája
- szülői választmány gyűlése
- iskolaszék
- nyílt napok
- ünnepélyek
- családlátogatás
- hírlevél
- alapítványi bál
- elégedettség mérés (tanulói, szülői)

Részlépések

- Családlátogatás 1. Osztályban és osztályfőnök váltás esetén vagy ha szükség van rá.
  - Felelős: osztályfőnök és gyermekvédelmi felelős
  - Határidő: folyamatos
- Hozzáférhetővé tesszük a szülő számára a Pedagógiai programot és az iskolai házirendet
Felelős: igazgató
- Rendszeresen tájékoztatjuk a szülőket a gyermekük teljesítményéről, fejlődéséről
  - Felelős: szaktanár, osztályfőnök
  - Határidő:
    - alsóban: bejegyzéssel és negyedéves szöveges értékeléssel
    - felsőben: havonta érdemjeggyel
- Hírlevélben tájékoztatjuk a szülőket az iskolai eseményekről, rendezvényekről, eredményekről
Felelős: igazgató-helyettes
- Ünnepélyeink, rendezvényeink nyitottak a szülők számára
  - Felelős: igazgató-helyettes
  - Határidő: folyamatos
- Fogadóórát tartunk havonta kivétel szeptember, február és május, amikor szülői értekezletet tartunk
- Nyílt nap rendezése a szülők igényét figyelembe véve, előzetes egyeztetés, igazgatói engedély alapján
- A szülők javaslatot tehetnek szakkörök beindítására, és erről az iskola lehetőségeit figyelembe véve a nevelőtestület dönt év elején
- Az osztályok szülői közösségének képviselőiből alakul meg a szülői választmány, mellyel az igazgató-helyettes tartja a kapcsolatot; az iskolaszék képviselőjével pedig közvetlenül az igazgató (rendszeres tájékoztatás, véleménycseré)

- Az osztály szülői közössége képviselője útján tehet javaslatot, mondhat véleményt, élhet demokratikus jogával. A szülők választmánya megtárgyalja a felmerülő kérdéseket, közös álláspontot alakít ki a fontos ügyekben, amit aztán az iskolaszék elé terjesztenek, ahol a szülők képviselői rugalmasan, konszenzusra készen képviselik azt.
- Az iskolaszéknek mint érdekegyeztető fórumnak egyetértési joga van a házirend, a működési szabályzat elfogadásában, illetve a tankönyvsegély elbírálásának módjában.
- A Szervezeti és Működési Szabályzat (SZMSZ) tartalmazza mindazokat a jogköröket, melyeket az együttműködéshez biztosít az iskola a szülők számára.

A szülők részéről az alábbi közreműködési formákat várjuk:

- aktív részvételt az iskola rendezvényeken
- ötletnyújtást az előadások témáihoz
- őszinte véleménynyilvánítást
- együttműködő magatartást
- nevelési problémák őszinte megbeszélését, közös megoldását
- nyitott, érdeklődő, segítő hozzáállást.

11. SZÁMÚ MELLÉKLET

**A KÖRNYEZETI NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI
TEVÉKENYSÉGET MEGHATÁROZÓ JOGSZABÁLYOK
ÉS ÚJABB RENDELKEZÉSEK**

- 1949. évi XX. tv. A Magyar Köztársaság Alkotmányáról
- NAT (31/1994(III.12.) Korm. rendelet a Nemzeti Alaptanterv tantervi alapelveinek kiadásáról)
- Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
- 1992. évi LXXXIII. tv. egyes elkülönített állami pénzalapokról
- 1993. évi LXXVI. tv. a szakképzésről
- 1993. évi LXXIX. tv. a közoktatásról
- 1993. évi LXXX. tv. a felsőoktatásról
- 1995. évi LIII. tv. a környezet védelmének általános szabályairól
- 1996. évi LIII. tv. a természet védelméről
- 2000. évi XLIII. tv. a hulladékgazdálkodásról
- OGY 83/1997 (IX. 26.) OGY Határozat a Nemzeti Környezetvédelmi Program megvalósításáról
- 2031/1998 (II. 13.) Korm. határozat a Nemzeti Környezetvédelmi Program 1998. évi Intézkedési Tervéről
- 2126/1999 (V. 31.) Korm. határozat a Nemzeti Környezetvédelmi Program 1999. évi Intézkedési Tervéről
- 211/1997 (IX. 26.) Korm. rendelet a környezetvédelmi felügyelőségek, valamint a nemzeti park igazgatóságok feladat- és hatásköréről, továbbá a Környezet- és Természetvédelmi Főfelügyelőségről
- 158/1998 (IX.30) Korm. rendelet a környezetvédelmi miniszter feladat- és hatásköréről
- 6/1997 (I. 31.) KTM rendelet
- 16/1997 (VI. 5.) KTM rendelet (KKA)
- 5/1998 (II.20.) KTM rendelet a szakmai vizsgák szervezésére jogosult intézményekről
- 10/1998 (IV. 3.) KTM rendelet
- 2/1999 (III. 26.) KTM rendelet
- 2132/2000. (VI. 15.) Korm. rendelet az NKP 2000. évi Intézkedési Tervéről
- 2207/2000. (IX. 13.) Korm határozat az NKP végrehajtásának 2001-2002. évi irányelveiről
- 2066/2001. (IV. 5.) Korm. határozat az NKP végrehajtásának 2001. és 2002. évekre vonatkozó Intézkedési Tervéről
- 20/2001. (II. 4.) Korm. rendelet a környezeti hatásvizsgálatról
- 2006/2000. (IX. 13.) Korm határozat a klímavédelem magyarországi stratégiájáról

12. SZÁMÚ MELLÉKLET

**SZEMPONTSOR AZ ISKOLA KÖRNYEZETI
NEVELÉSI PROGRAM HELYZETELEMZÉSÉHEZ A
VEZETŐSÉG SZÁMÁRA**

Kérdések	Válasz
1. Van-e az iskolának olyan joghatályos dokumentuma, amely a környezeti nevelésre vonatkozik?	
2. A környezeti nevelés tantárgyhoz köthető-e?	
3. Mely tantárgy(ak)hoz köthető?	
4. Érvényesül-e a tantárgyközi jellege?	
5. Jobban érvényesül-e tanórán kívüli jellege?	
6. Van-e az iskolában a környezeti nevelésnek egyszemélyi felelőse?	
7. Milyen támogatást és elismerést kap(nak) a felelősök?	
8. Milyen mértékben nyilvános a környezeti nevelési felelő(sök) tevékenysége?	
9. A tanórán kívüli tevékenységek keretében milyen módon jelenik meg a környezeti nevelés (szakkör, napközi tábor, akció, ünnepek, vetélkedők, gyermek és ifjúsági mozgalom, hitoktatás egyéb: .....)?	
10. A helyi környezeti neveléshez az iskola milyen külső támogatást vesz igénybe?	
11. Van-e az iskolában olyan pedagógus, mely tagjai valamelyik környezeti nevelési társadalmi szervezetnek?	
12. Együttműködnek-e a helyi önkormányzattal környezeti nevelési kérdésben?	
13. Együttműködnek-e a helyi környezetvédelmi társadalmi szervezetekkel?	
14. Van-e a környezeti nevelésnek iskolai nyilvánossága, értékelik-e a környezeti nevelési törekvéseket, eredményeket?	
15. Van-e az iskolának szaktábora, erdei iskolája?	
16. Részt vesznek-e a szelektív hulladékgyűjtésben, használt elemgyűjtésben, környezetvédő akcióban?	
17. Szerveznek-e az iskolában környezetvédelmi akciókat?	
18. Értékelik-e a környezetvédelmi akciók eredményességét?	
19. Ünneplik-e iskolai szinten a környezetvédelmi jeles napokat?	
20. Törekszik-e az iskola az anyag és energiatakarékosságra?	
21. Használ-e újrahasznosított papírt?	
22. Milyen eszközök, könyvek folyóiratok segítik a környezeti nevelést?	

13. SZÁMÚ MELLÉKLET

ÉN ÉS A KÖRNYEZETEM

Tanulói kérdőív

A következőkben állításokat olvashatsz. Azt kell eldöntened, hogy rád mennyire igazak a következő állítások. Karikázd be a döntésednek megfelelő számot az állítások mellett!

1= teljesen hamis

2= részben hamis

3= közömbös

4= részben igaz

5= teljesen igaz

1. A levegőtisztaság érdekében szívesen közlekednék kerékpárral benzinés járművek helyett.	1	2	3	4	5
2. Előfordul, hogy környezetvédelmi tanácsokat kérek másoktól.	1	2	3	4	5
3. Senkivel nem szoktam beszélgetni a környezetszennyezésről.	1	2	3	4	5
4. A víztakarékosság érdekében hajlandó lennék zuhanyozni fürdés helyett.	1	2	3	4	5
5. Szívesen segítenék nyáron egy erdészetben az ott élő állatok gondozásában.	1	2	3	4	5
6. Elszomorít, hogy sok építkezés megfosztja természetes élőhelyüktől az ott élő állatokat.	1	2	3	4	5
7. A fűtéssel kapcsolatban nem szívesen takarékoskodnék az energiával.	1	2	3	4	5
8. Nem szoktuk otthon összegyűjteni és visszaváltani az üres üvegeket.	1	2	3	4	5
9. Szívesen járnék házról házra, hogy rávegyem az ott élőket a háztartási hulladék újrahasznosítására.	1	2	3	4	5
10. A kézmosáskor szívesen takarékoskodnék a vízzel, pl. szappanozás közben elzárom a csapot.	1	2	3	4	5
11. Előfordul, hogy szüleimmel környezetvédelmi problémákról beszélgetünk.	1	2	3	4	5
12. Nem szívesen gyűjteném otthon válogatva a szemetet.	1	2	3	4	5
13. Idegesít, ha látom, hogy az emberek pazarolják a vizet.	1	2	3	4	5
14. Környezeti problémák miatt nem szoktam idegeskedni.	1	2	3	4	5
15. Nem aggódom amiatt, hogy elfogy a tiszta víz.	1	2	3	4	5
16. Örülök, ha látom, hogy az emberek újrahasznosítják a papírt, az üveget és a konzerves dobozokat.	1	2	3	4	5
17. Bosszant, ha az emberek kidobnak olyasmiket, amiket újra lehet hasznosítani.	1	2	3	4	5
18. Nem ijeszt meg az a vélemény, hogy a környezetszennyezés hatással van a családomra.	1	2	3	4	5
19. Zavar, hogy mennyi energiát pocsékolnak el feleslegesen.	1	2	3	4	5
20. Megkértem családomat, hogy italokat csak visszaváltható üvegben vásároljanak.	1	2	3	4	5
21. Mérges leszek, ha megtudom, hogy egy cég élő állatokon próbálja ki készítményeit.	1	2	3	4	5
22. Nyitva hagyom a hűtőszekrény ajtaját, amíg eldöntöm, mit veszek ki belőle.	1	2	3	4	5
23. Otthon gyakran leoltom a nem szükséges lámpákat, hogy energiát takarítsak meg.	1	2	3	4	5
24. Környezetvédelmi célokra nem adnám oda a heti zsebpénzemet.	1	2	3	4	5
25. Ha feleslegesen folyik a víz, elzárom a vízcsapot.	1	2	3	4	5
26. Szoktam télen etetni a madarakat.	1	2	3	4	5

27. Dühít, hogy a környezet szennyezés mennyi kárt okoz.	1	2	3	4	5
28. Feldob, ha azt látom, hogy emberek energiát próbálnak megtakarítani.	1	2	3	4	5
29. Szívesen járnék házról házra, hogy környezetvédelmi híreket terjesszek.	1	2	3	4	5
30. Figyelem a környezetvédelemmel kapcsolatos híreket.	1	2	3	4	5
31. Fogmosás közben elzárom a csapot, hogy a vízzel takarékoskodjam.	1	2	3	4	5
32. Aggódom amiatt, hogy az emberek nem vigyáznak eléggé környezetükre.	1	2	3	4	5
33. Állatvédelmi célokra odaadnám egyheti zsebpénzemet is.	1	2	3	4	5
34. Megkértem szüleimet, hogy ne vegyenek állati szőrből készült bundát.	1	2	3	4	5
35. Szívesen használnék gyengébb fényforrásokat, hogy energiát takarítsak meg.	1	2	3	4	5
36. Szívesen írnék levelet az embereknek, a környezetszennyezés csökkentéséről.	1	2	3	4	5
37. Szívesen részt vennék egy környezetvédők által szervezett tüntetésen városomban.	1	2	3	4	5
38. Fizetnék tagdíjat egy környezetvédelmi szervezetnek.	1	2	3	4	5
39. Az iskolámban vállalnám időnként a használt elemek gyűjtését és megfelelő helyre szállítását.	1	2	3	4	5
40. Rászólnék arra az idegenre, aki védett növényt gyűjtött.	1	2	3	4	5

Válaszaidat köszönjük!

Én és a környezetem
Kérdéscsoportok

1. Attitűdök: 6, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 27, 28, 32
2. Szokások: 2, 3, 8, 11, 14, 20, 22, 23, 25, 26, 30, 31, 34
3. Aktivitás: 1, 4, 5, 7, 9, 10, 12, 24, 29, 33, 35, 36, 37, 38, 39, 40

14. SZÁMÚ MELLÉKLET

KÖRNYEZETVÉDELMI JELES NAPOK

február 1.	A Tisza Élővilágának Emléknapja
február 2.	A Vizes Élőhelyek Világnapja
március 22.	A Víz Világnapja
március 23.	Meteorológiai Világnap
április 22.	A Föld Napja
május 10.	Madarak és Fák Napja
május 22.	Biológiai Sokféleség Nemzetközi Napja
május 24.	Európai Nemzeti Parkok Napja
június 5.	Környezetvédelmi Világnap
június 17.	A Sivatagosodás és Aszály Elleni Küzdelem Világnapja
szeptember 3.	Takarítási Világnap
szeptember 16.	Az Ózon Világnapja
október 1.	Habitat Világnap
október 5.	Az Állatok Világnapja
október 21.	Földünkért Világnap

15. SZÁMÚ MELLÉKELET

A PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ
SZÜKSÉGES NEVELŐ - OKTATÓ MUNKÁT SEGÍTŐ
ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE

Javasolt minimális taneszközök tantárgyanként

Angol nyelv					
Ssz.	Eszköz megnevezése	Témakör	Évf.	Javasolt menny.	Jelenlegi menny.
1.	Falitabló 100x70	Személyes és birtokos névmások	4-8.	1 db	0 db
2.	Falitabló 100x70	Elöljárószavak	4-8.	1 db	0 db
3.	Falitabló 100x70	A mutatónévmás	4-8.	1 db	0 db
4.	Falitabló 100x70	Melléknév fokozása	4-8.	1 db	0 db
5.	Falitabló 100x70	Kérdő névmás	4-8.	1 db	1 db
6.	Falitabló 100x70	A határozatlan névmás	4-8.	1 db	0 db
7.	Falitabló 100x70	Egyszerű jelen, múlt és jövő idő	4-8.	1 db	1 db
8.	Falitabló 100x70	A befejezett jelen idő	4-8.	1 db	0 db
9.	Szótár	Készségfejlesztés (beszédértés, írás, olvasás, fogalmazás)	4-8.	15 db	10 db

Ének - zene

Ssz.	Eszköz megnevezése	Témakör	Évf.	Javasolt menny.	Jelenlegi menny.
1.	Ritmus eszközök (triangulum, xilofon, kisdob)	Dalok kísérete	1 - 8.	Lehetőség szerint 1-1 db	
2.	Hangvilla Normál "A"	Tanári	1 - 8.	2 db	9-8-3 db
3.	Furulya Alt barokk fogású	Népdalok	1 - 8.	4 db	0 db
4.	Metronom (mechanikus)	Ritmusfejlesztés	1 - 8.	2 db	1 db
5.	Zenei lexikon sorozat	Zenei fogalmak	1 - 8.	1 db	0 db
6.	Zenei anyag (Kerettanterv alapján)	Zenehallgatás	1 - 8.	1 sorozat	0 db

Biológia

Ssz.	Eszköz megnevezése	Témakör	Évf.	Javasolt menny.	Jelenlegi menny.
1.	Mikroszkóp, binokuláris, 40x, 100x, 400x, 1000x-es nagyítás, akromatikus, 200 V, halogén	Biológiai vizsgálatok	7 - 8.	2 db	0 db
2.	Rák tagolt váza, dobozos	Az állatok testfelépítése	8.	1 db	0 db
3.	Halcsontváz műanyag kazettában	Az állatok testfelépítése	8.	1 db	0 db
4.	Tyúkcsontváz műanyag kazettában	Az állatok testfelépítése	8.	1 db	0 db
5.	Macskacsontváz műanyag kazettában	Az állatok testfelépítése	8.	1 db	0 db
6.	Békcacsontváz műanyag kazettában	Az állatok testfelépítése	8.	1 db	0 db
7.	Nyúlcsontváz műanyag kazettában	Az állatok testfelépítése	8.	1 db	0 db
8.	Fogtípusok gyűjteménye	Az állatok testfelépítése	8.	1 db	1 db
9.	"Stan" szabvány csontváz, gördülős állvány	Az ember szervezete	8.	1 db	1 db
10.	Lapos és csöves csont szerkezeti metszete	Az ember szervezete	8.	1 db	1 db
11.	Csont szerkezete	Az ember szervezete	8.	1 db	1 db
12.	Kétnemű torzó / fejjel 28 részes	Az ember szervezete	8.	1 db	0 db
13.	Bőrmetszet /70-szeres nagyítás	Az ember szervezete	8.	1 db	0 db
14.	Fogmodell sorozat	Az ember szervezete	8.	1 db	1 db
15.	Szív / 2-szeres nagyítás, 4 részes	Az ember szervezete	8.	1 db	1 db
16.	Szabvány fülmodell / kivehető csontdarabbal 6 részes	Az ember szervezete	8.	1 db	1 db
17.	Szem szemüregben / 7 részes	Az ember szervezete	8.	1 db	1 db
18.	Női nemi szervek	Az ember szervezete	8.	1 db	0 db
19.	Petesejt beágyazódása és fejlődése	Az ember szervezete	8.	1 db	1 db
20.	SFC 3AF / egyokuláros, 40-400x-os	Biológiai vizsgálatok	7 - 8.	15 db	0 db
21.	Mikroszkóplámpa	Biológiai vizsgálatok	7 - 8.	15 db	0 db
22.	Mikroszkóp tárgylemez	Biológiai vizsgálatok	7 - 8.	50 db	120 db
23.	Mikroszkóp fedőlemez	Biológiai vizsgálatok	7 - 8.	50 db	120 db
24.	Növényi szövetek (metszetsorozat)	Biológiai vizsgálatok	7 - 8.	1 db	10 db
25.	Állati szövetek (metszetsorozat)	Biológiai vizsgálatok	7 - 8.	1 db	0 db
26.	Bonckészlet	Biológiai vizsgálatok	7 - 8.	15 db	0 db
27.	Bonctál	Biológiai vizsgálatok	7 - 8.	15 db	0 db
28.	Cseppenző (szemcseppentő)	Biológiai vizsgálatok	7 - 8.	15 db	0 db
29.	Desztillált vizes palack	Biológiai vizsgálatok	7 - 8.	5 db	0 db
30.	Petricsésze	Biológiai vizsgálatok	7 - 8.	30 db	0 db
31.	Tálca	Biológiai vizsgálatok	7 - 8.	15 db	0 db

Fizika

Ssz.	Eszköz megnevezése	Témakör	Évf.	Javasolt menny.	Jelenlegi menny.
1.	Fizikai mennyiségek SI mértékegységei falitabló	Mértékegységek átváltása	7 - 8.	1 db	0 db
2.	Mértékegységek falitabló		7-8.	1 db	0 db
3.	Mikola-féle üvegcső	Egyenes vonalú egyenletes mozgás kísérleti vizsgálata	7.	2 készlet (20 db)	1 db
4.	Stopper óra	Egyenes vonalú egyenletes mozgás, és egyenes vonalú egyenletesen változó mozgás kísérleti vizsgálata, ütközések (más tantárgyhoz is felhasználható)	7.	15 db	0 db
5.	Eszköz az egyenletes és a változó mozgás vizsgálatához	Egyenes vonalú egyenletesen változó mozgás kísérleti vizsgálata	7.	1 db	1 db
6.	Készlet mechanikai kísérletekhez	Súrlódás	7.	15 db	8 db
7.	Mechanika II.	Egyenes vonalú egyenletes mozgás, és egyenes vonalú egyenletesen változó mozgás kísérleti vizsgálata, ütközések	7.	15 db	6 db
8.	Vákuumcső a szabadesés demonstrálására	A test tömegétől méretétől független gravitációs gyorsulás szemléltetése	7.	2 db	0 db
9.	Ejtőzsinór	Szabadesés	7.	1 db	0 db
10.	Légszivattyú a vákuum létrehozásához	A vákuumcső segédeszköze	7.	1 db	0 db
11.	Acélrugó 10 cm	Erőfajták, rugóerő, rugalmas energia	7.	15 db	1 db
12.	Akasztós súlysorozat	Erőfajták, súlymérés	7.	15 db	8 db
13.	Rugós erőmérő 0,25 N-os	Erőmérésre (dinamika, hidrosztatika)	7.	15 db	0 db
14.	Rugós erőmérő 2,5 N-os	Erőmérésre (dinamika, hidrosztatika)	7.	15 db	10 db
15.	Rugós erőmérő 25 N-os	Erőfajták, rugóerő	7.	15 db	0 db
16.	Seegner kerék	Hatás-ellenhatás bemutatására szolgál.	7.	1 db	0 db
17.	Az "osztható" erőt bemutató készlet	Egyszerű gépek	7.	1 db	0 db
18.	Tanulói karos mérleg	Tömeg és fajhő mérése	7.	15 db	10 db
19.	Súlysorozat 1000 g	Tömeg és fajhő mérése	7.	15 db	10 db
20.	Lejtőmodell	Egyszerű gépek	7.	1 db	1 db
21.	Lyukas üveghenger	A hidrosztatikai nyomás bemutatása	7.	1 db	0 db
22.	Hidraulikus nyomás átvitelét szemléltető eszköz	Hidraulikus sajtó	7.	1 db	0 db
23.	12 db üreges gömb a felhajtóerő vizsgálatához	A felhajtóerő vizsgálata	7.	1 db	0 db
24.	Archimedesi hengerpár	A felhajtóerő vizsgálata	7.	1 db	0 db
25.	Pascal-féle fenéknymásmérő	A hidrosztatikai nyomás bemutatása	7.	1 db	0 db
26.	Levegő I. kísérleti készlet	A légnyomás, gázok hőtágulása	7.	1 készlet	0 db
27.	Levegő II. kísérleti készlet	A légnyomás, gázok hőtágulása	7.	1 készlet	0 db

28.	Vízibuzogány	A folyadékban terjedő nyomás bemutatása	7.	1 db	0 db
29.	Hajszálcsöves közlekedő edény	A nyomás	7.	1 db	1 db
30.	Közlekedőedény fa talpon	Közlekedőedények	7.	1 db	1 db
31.	Szívó-nyomó pumpa modell	Nyomáskülönbségen alapuló eszközök bemutatása	7.	1 db	0 db
32.	Eszköz avonalas hőtágulás vizsgálatához	Szilárd testek hőtágulása	7.	1 db	1 db
33.	Folyadékáramlás hő hatására	Hőtan	7.	1 db	0 db
34.	Gravesande készülék	Szilárd testek hőtágulása	7.	1 db	0 db
35.	Tanulókísérleti hőmérő	Hőmérséklet mérése	7.	15 db	7 db
36.	Hőtani készlet	Halmazállapot-változások	7.	15 db	10 db
37.	Hőtani demonstrációs készlet	Hőtani alapjelenségek, hő és energia, halmazállapot változások	7.	1 db	1 db
38.	Borszeszegő	Hőtani kísérletek	7.	15 db	8 db
39.	Folyadékáramlás hő hatására	Hőtan	7.	1 db	0 db
40.	Kézi vákuumszivattyú és pumpa	Gázok nyomása	7.	1 db	0 db
41.	Colbe féle elektroszkóp	Elektrosztatika	8.	1 db	3 db
42.	Csengőreduktor 24 V-os	Az indukció gyakorlati alkalmazásai	8.	1 db	1 db
43.	Braun féle elektrométer	Elektrosztatika	8.	1 db	0 db
44.	Demonstrációs V/A mérő egyenáramú	Áramkörök	8.	2 db	1 db
45.	Demonstrációs V/A mérő váltóáramú	Áramkörök	8.	2 db	1 db
46.	Párhuzamos és soros kapcsolás villanyégőkkel	Áramkörök	8.	2 db	1 db
47.	Elektromos csengő	Az indukció gyakorlati alkalmazásai	8.	1 db	1 db
48.	ELTAKI	Elektrosztatikai alapjelenségek	8.	1 db	8 db
49.	Elektrovaria I.	Egyszerű áramkörök, Ohm törvénye, indukciós jelenségek	8.	1 db	1 db
50.	Eszköz a Lenz törvény bemutatására	Az elektromágneses indukció	8.	1 db	0 db
51.	Indukciós tekercspár	Az elektromágneses indukció gyakorlati alkalmazásai	8.	1 db	1 db
52.	Mágnespatkó záróvassal	Mágneses alapjelenségek	8.	2 db	0 db
53.	Mágnesrúd-pár fatokban	Mágneses alapjelenségek	8.	15 db	1 db
54.	Mágnes-tű műanyag állványon	Mágneses alapjelenségek	8.	15 db	0 db
55.	Szétszedhető iskolai transzformátor	Az elektromágneses indukció gyakorlati alkalmazásai	8.	1 db	1 db

56.	Tápegység I.	Egyszerű áramkörök, Ohm törvénye, indukciós jelenségek	8.	1 db	1 db
57.	Van de Graaf szalaggenerátor	Elektrosztatikai alapjelenségek	8.	1 db	0 db
58.	Wimhurst féle elektrosztatikai influenza gép	Elektrosztatikai alapjelenségek	8.	1 db	0 db
59.	14,70,140,280,560,1200 menetes tekercs	Transzformátor	8.	2 db	0 db
60.	250x15 mm-es ebonitrúd	Elektrosztatikai alapjelenségek	8.	2 db	1 db
61.	250x15 mm-es plexi rúd	Elektrosztatikai alapjelenségek	8.	2 db	1 db
62.	250x15 mm-es PVC rúd	Elektrosztatikai alapjelenségek	8.	2 db	0 db
63.	250x15 mm-es üvegrúd rúd	Elektrosztatikai alapjelenségek	8.	2 db	0 db
64.	300x200 mm-es állati szőrme	Elektrosztatikai alapjelenségek	8.	2 db	1 db
65.	300x200 mm-es bőr	Elektrosztatikai alapjelenségek	8.	2 db	0 db
66.	300x200 mm-es gyapjúsövet	Elektrosztatikai alapjelenségek	8.	2 db	0 db
67.	300x200 mm-es selyemsövet	Elektrosztatikai alapjelenségek	8.	2 db	0 db
68.	Elektrokémiai kísérleti készlet	Áramok vegyi hatása	8.	1 db	0 db
69.	Mágneses mező erővonalait demonstráló készlet	A mágneses tér kísérleti vizsgálata	8.	1 db	0 db
70.	Csúszóellenállás	Ohm törvénye, nyugalmi indukció kísérleti vizsgálata	8.	3 db	1 db
71.	1000 mm-es optikai pad, tartozékokkal	Fényvisszaverődés, fénytörés, lencsék képalkotása	8.	1 db	0 db
72.	250 mm-es optikai korong tartórúddal	A fény tulajdonságainak vizsgálata, visszaverődés, törés optikai eszközök képalkotása	8.	1 db	0 db
73.	Lencsék, prizmák, tükrök készlete	visszaverődés, törés optikai eszközök képalkotása	8.	1 db	1 db
74.	Fényforrás optikai kísérletekhez	A fény tulajdonságainak vizsgálata, visszaverődés, törés optikai eszközök képalkotása	8.	1 db	0 db
75.	Egyszerű nagyító	Lencsék alkalmazása	8.	15 db	0 db
76.	Vetítő	Lencsék alkalmazása	8.	1 db	0 db
77.	Távcső (lehet binokulár is)	Lencsék alkalmazása	8.	1 db	0 db
78.	Szintárcsa pörgetővel	A fehér fény újra egyesítése	8.	1 db	0 db

Földünk és környezetünk

Ssz.	Eszköz megnevezése	Témakör	Évf.	Javasolt menny.	Jelenlegi menny.
1.	Földrajzi világatlasz	Európa országainak természet- és társadalomföldrajza	7 - 8.	1 db	1 db
2.	Afrika domborzata falitérkép 100x125 cm	Európán kívüli kontinensek	7.	1 db	1 db
3.	Ausztrália és Új-Zéland domborzata falitérkép 130x100 cm	Európán kívüli kontinensek	7.	1 db	1 db
4.	Ázsia domborzata, falitérkép 140x180 cm	Európán kívüli kontinensek	7.	1 db	1 db
5.	Dél-Ázsia domborzati /politikai térképe 160x120 cm DUO	Európán kívüli kontinensek	7.	1 db	0 db
6.	Föld országai falitérkép, 160x120 cm	Európán kívüli kontinensek	7.	1 db	1 db
7.	Dél-Amerika domborzata falitérképe 160x120 cm (hátdalán vaktérkép)	Európán kívüli kontinensek	7.	1 db	1 db
8.	Dél-Ázsia domborzati és politikai térképe	Európán kívüli kontinensek	7.	1 db	0 db
9.	Észak-Amerika domborzata falitérképe 160x120 cm (hátdalán vaktérkép)	Európán kívüli kontinensek	7.	1 db	1 db
10.	A föld domborzata falitérkép, hátdala Föld országai	Európán kívüli kontinensek	7.	1 db	0 db
11.	Európa domborzata- hátdala Európa országai falitérkép, 140x100 cm	Európa országainak természet- és társadalomföldrajza	7.	1 db	0 db
12.	Nyugat-Európa falitérképe 160x120 cm	Európa országainak természet- és társadalomföldrajza	7.	1 db	1 db
13.	Dél-Európa falitérképe 140x100 cm DUO	Európa országainak természet- és társadalomföldrajza	7.	1 db	1 db
14.	Észak-Európa falitérképe 160x120 cm	Európa országainak természet- és társadalomföldrajza	7.	1 db	1 db
15.	Közép-Európa domborzata falitérkép, 160x120 cm (hátdalán vaktérkép)	Európa országainak természet- és társadalomföldrajza	7 - 8.	1 db	0 db
16.	Domborzati földgömb 30 cm	Európa országainak természet- és társadalomföldrajza	7.	1 db	1 db
17.	A Kárpát-medence domborzata falitérkép, 160x120 cm	Kárpát-medence természet- és társadalomföldrajza	7 - 8.	1 db	0 db
18.	Magyarország közigazgatása és közlekedése falitérkép, 160x120 cm (hátdalán tematikus térkép)	Természeti adottságok és a társadalmi-gazdasági lehetőségek Magyarország tájain	8.	1 db	0 db
19.	Magyarország domborzati, természetvédelmi térképe, 160x120 cm (hátdala vaktérkép)	Természeti adottságok és a társadalmi-gazdasági lehetőségek Magyarország tájain	8.	1 db	0 db

Informatika

Ssz.	Eszköz megnevezése	Témakör	Évf.	Javasolt menny.	Jelenlegi menny.
1.	Multimédiás számítógép konfiguráció			15 db	0 db
2.	Nyomtató	Dokumentum készítés számítógéppel		1 db	1 db
3.	Mikrofon	Prezentáció készítése		15 db	0 db
4.	Windows '95 op. rendszer (vagy magasabb verzió)	Az operációs rendszer használata		15 db	4 db
5.	Office '97 programcsomag (vagy magasabb verzió)	Dokumentum készítés számítógéppel		15 db	4 db
6.	A számítógép belső felépítése falitabló	Az informatika alapja	7.	1 db	1 db
7.	Az input és output eszközök csatlakozásaa számítógéphez falitabló	Az informatika alapja	7.	1 db	1 db
8.	A billentyűzet működése falitabló	Az informatika alapja	7.	1 db	1 db
9.	A monitor működése falitabló	Az informatika alapja	7.	1 db	1 db
10.	Az egér működése falitabló	Az informatika alapja	7.	1 db	1 db
11.	A hajlékonylemez működése falitabló	Az informatika alapja	7.	1 db	1 db
12.	A merevlemez működése falitabló	Az informatika alapja	7.	1 db	1 db
13.	A lézernyomtató működése falitabló	Az informatika alapja	7.	1 db	1 db
14.	A billentyűzet falitabló	Az informatika alapja	7.	1 db	0 db
15.	Számítógép interfész modellek	Az informatika alapja	7.	1 db	0 db
16.	Logikai áramkörök működését bemutató információhordozó	Az informatika alapja	7.	1 db	0 db

Kémia

Ssz.	Eszköz megnevezése	Témakör	Évf.	Javasolt menny.	Jelenlegi menny.
1.	Periódusos rendszer /falitábla	Általános	7 - 8.	1 db	1 db
2.	Egyszeres és többszörös kovalens kötés	Kötéstípusok	7 - 8.	1 db	0 db
3.	Hidrogén-kötés modellje	Kötéstípusok	7 - 8.	1 db	0 db
4.	Molekula készlet	Az atomok kapcsolódása	7 - 8.	4 db	7 db
5.	Nátrium-klorid kristályrácsa	Kristályrács	7 - 8.	1 db	1 db
6.	Grafit kristályrácsa	Kristályrács	7 - 8.	1 db	1 db
7.	Gyémánt kristályrácsa	Kristályrács	7 - 8.	1 db	1 db
8.	Hatszöges kristályrácsa	Kristályrács	7 - 8.	1 db	0 db
9.	Kénkristályrácsa	Kristályrács	7 - 8.	1 db	0 db

10.	Szilícium-dioxid kristályrácsa	Kristályrács	7 - 8.	1 db	0 db
11.	Jódkristályrácsa	Kristályrács	7 - 8.	1 db	0 db
12.	Falitáblák	Vasgyártás	8.	1 db	0 db
13.	Bunsen-állvány	Kísérletek (más tantárgyhoz is)	7 - 8.	20 db	1 db
14.	Lombikfogó	Kísérletek, bemutatások	7 - 8.	2 db	1 db
15.	Szorítódió	Kísérletek, bemutatások	7 - 8.	5 db	2 db
16.	Szűrőkarika	Kísérletek, bemutatások	7 - 8.	2 db	18 db
17.	Vasháromláb	Kísérletek, bemutatások	7 - 8.	2 db	3 db
18.	Tégelyfogó	Kísérletek, bemutatások	7 - 8.	1 db	1 db
19.	Dugófűró készlet	Kísérletek, bemutatások	7 - 8.	1 db	1 db
20.	Gázfejlesztő lombik	Kísérletek, bemutatások	7 - 8.	2 db	1 db
21.	Gázfelfogó henger	Kísérletek, bemutatások	7 - 8.	1 db	0 db
22.	Pipetta /10 cm ³	Kísérletek, bemutatások	7 - 8.	2 db	2 db
23.	Pipetta /50 cm ³	Kísérletek, bemutatások	7 - 8.	2 db	0 db
24.	Büretta	Kísérletek, bemutatások	7 - 8.	1 db	0 db
25.	Dörzsmozsár törővel	Kísérletek, bemutatások (biológiához is)	7 - 8.	15 db	1 db
26.	Izzítótégely	Kísérletek, bemutatások	7 - 8.	1 db	2 db
27.	Izzító háromszög	Kísérletek, bemutatások	7 - 8.	1 db	0 db
28.	Acélháló	Kísérletek, bemutatások	7 - 8.	2 db	1 db
29.	Bothőmérő	Kísérletek, bemutatások	7 - 8.	2 db	0 db
30.	Üvegkád	Kísérletek, bemutatások	7 - 8.	2 db	1 db
31.	Kipp-készülék	Kísérletek, bemutatások	7 - 8.	1 db	0 db
32.	Borszeszgő / Gázégő	Kísérletek, bemutatások (biológiához is)	7 - 8.	20 db	18 db
33.	Kémcsőfogó /fa	Kísérletek, bemutatások (biológiához is)	7 - 8.	20 db	18 db
34.	Kémcső /normál	Kísérletek, bemutatások (biológiához is)	7 - 8.	100 db	150 db
35.	Kémcsőállvány	Kísérletek, bemutatások (biológiához is)	7 - 8.	20 db	16 db
36.	Főzőpohár	Kísérletek, bemutatások (biológiához is)	7 - 8.	20 db	22 db
37.	Erlenmeyer lombik /50-200cm ³	Kísérletek, bemutatások (biológiához is)	7 - 8.	20 db	6 db
38.	Mérőhenger /10 cm ³	Kísérletek, bemutatások (biológiához is)	7 - 8.	20 db	1 db
39.	Mérőhenger /100 cm ³	Kísérletek, bemutatások (biológiához is)	7 - 8.	20 db	0 db
40.	Folyadéktöltésér	Kísérletek, bemutatások (biológiához is)	7 - 8.	20 db	13 db
41.	Óraüveg	Kísérletek, bemutatások (biológiához is)	7 - 8.	20 db	30 db
42.	Üvegbot	Kísérletek, bemutatások (biológiához is)	7 - 8.	20 db	7 db
43.	Kémcsőkefe	Kísérletek, bemutatások (biológiához is)	7 - 8.	20 db	2 db
44.	Tálca	Kísérletek, bemutatások	7 - 8.	15 db	22 db

Környezetismeret 1-4. évfolyam

Ssz.	Eszköz megnevezése	Témakör	Évf.	Javasolt menny.	Jelenlegi menny.
1.	Magyarország domborzati, természetvédelmi térképe, DUO, hátoldalán M.o. részletes közigazgatása, közlekedése	A lakóhely ismerete	1 - 4.	1 db	0 db
2.	Konyhakerti növények - falitabló	Az élő természet alapismeretei	2 - 4.	1 db	0 db
3.	A vízpartok, vizek élővilága - falitabló	Az élő természet alapismeretei	2 - 4.	1 db	0 db
4.	A mező életközössége - falitabló	Az élő természet alapismeretei	2 - 4.	1 db	0 db
5.	Erdő állatai - falitabló	Az élő természet alapismeretei	2 - 4.	1 db	0 db
6.	Erdők védett madarai - dia	Az élő természet alapismeretei	2 - 4.	1 db	0 db
7.	Védett állatok - növények könyve	Az élő természet alapismeretei	2 - 4.	1 db	2 db
8.	Erdő fái - falitabló	Az élő természet alapismeretei	2 - 4.	1 db	0 db
9.	Jelzőtábla modellek sorozat	Tájékoztató alapismeretek közlekedés	2 - 3.	1 db	1 db
10.	Az erdők állatai I. kisemlősök - falitabló	Az élő természet alapismeretei	3.	1 db	0 db
11.	Az erdők állatai II. Ragadozók és patás emlősök - falitabló	Az élő természet alapismeretei	3.	1 db	0 db
12.	Bűvár zsebkönyv	Az élő természet alapismeretei	4.	1 sorozat	0 db
13.	Virágmodellek - tulipán virága, burgonya virága	Az élő természet alapismeretei	4.	1 db	0 db
14.	Természetismeret 4. osztály - dia 110 db	Az egész évi tananyaghoz	4.	1 sorozat	0 db
15.	Magyarország domborzata és vizei térkép 160x120 DUO	Tájékoztató alapismeretek	4.	Iskolánként 3 db	0 db
16.	Menetrend	Közlekedés	4.	4 db	0 db
17.	Világjárók - világlátók Régi magyar utazók antológiája	Országismeret	4.	1 db	0 db
18.	A Magyar Alföld védett növényei - diafilm szöveggel	Országismeret	4.	1 db	0 db

Magyar nyelv és irodalom

Ssz.	Eszköz megnevezése	Témakör	Évf.	Javasolt menny.	Jelenlegi menny.
1.	Hívóképes ABC (falitabló)	Az olvasás jelrendszerének megtanítása	1.	Osztályo nként 1 db	1 db
2.	Kirakható betűsorozat, tanári	Az olvasás jelrendszerének megtanítása	1.	Osztályo nként 1 db	1 db
3.	Kis nyomtatott betűs ABC (falitabló)	Az olvasás jelrendszerének megtanítása	1.	Osztályo nként 1 db	0 db
4.	Betűmodellek	Az olvasás jelrendszerének megtanítása	1.	Osztályo nként 1 db	1 db
5.	Betűsín	Az olvasás jelrendszerének megtanítása	1.	Osztályo nként 1 db	1 db
6.	Betűtartó	Az olvasás jelrendszerének megtanítása	1.	Osztályo nként 1 db	1 db
7.	Bábok	Történetek feldolgozása a báb és a dráma eszközeivel	2.	2 sorozat (20 db)	0 db
8.	Diaképek a szóbeli szövegalkotáshoz	Beszédművelés, történetalkotás szóban	2.	1 sorozat	0 db
9.	Mesék kazettán, CD-n	Szövegértés. Nép- és műmesék	2.	1 sorozat	1 db
10.	A mondat (falitabló)	A beszéd, írás részei A J hang kétféle jelölése	2.	1 db	0 db
11.	A szó (falitabló)	A beszéd, írás részei A J hang kétféle jelölése	2.	1 db	0 db
12.	A hagyományos írásmód J -LY (falitabló)	A beszéd, írás részei A J hang kétféle jelölése	2.	1 db	0 db
13.	Betűrendbe sorolás 1-2. osztály	Betűrend	2.	1 db	0 db
14.	Képek társalgási témákhoz (42 db)	Képek társalgási témákhoz (42 db)	3.	1 sorozat	0 db
15.	A szófajok rendszere (falitabló)	Nyelvtani, helyesírási ismeretek. Szófajok	3.	1 db	0 db
16.	Az igék (falitabló)	Nyelvtani, helyesírási ismeretek. Szófajok	3.	1 db	0 db
17.	Az főnév (falitabló)	Nyelvtani, helyesírási ismeretek. Szófajok	3.	1 db	0 db
18.	Az melléknév (falitabló)	Nyelvtani, helyesírási ismeretek. Szófajok	3.	1 db	0 db
19.	Szózat, Himnusz (falitablók)	Társadalmi ismeretek. Nagy történelmi események.	3.	1 db	0 db
20.	A számnév (falitabló)	A szófajokról tanultak kibővítése	4.	1 db	0 db
21.	Hogyan írom? (falitabló)	A szóalakok helyesírásának gyakorlása	4.	1 db	0 db
22.	A teljes hasonulás (falitabló)	A -val, -vel ragos főnevek írása	4.	1 db	0 db
23.	Magyar nyelvtan garnitúra 10 db (falitabló)	A korábban tanult nyelvtani, helyesírási ismeretek rendszerezése	5.	1 db	0 db
24.	A szavak alakja és jelentése (falitabló)	A szavak jelentése és szerkezete	5.	1 db	0 db
25.	Szövegvilág (falitabló)	Az írott nyelv	5.	1 db	0 db

26.	Hangtani ismeretek összefoglalása (falitabló)	A beszélt nyelv	5.	1 db	0 db
27.	Az állítmány fajtái	Az egyszerű mondat szerkezete, a mondatrészek és a szintagmák	7.	1 db	0 db
28.	Az ok- és célhatározó (falitablók)	Az egyszerű mondat szerkezete, a mondatrészek és a szintagmák	7.	1 db	0 db
29.	Értelmező kéziszótár	A szótárak, lexikonok szerkezeti jellemzői	1-8.	2 db	1 db
30.	Magyar irodalomtörténeti térkép	A líra alapformái a kisepika, a regény, egy drámai mű feldolgozása	8.	1 db	0 db

Matematika

Ssz.	Eszköz megnevezése	Témakör	Évf.	Javasolt menny.	Jelenlegi menny.
1.	Logikai lapok és Venn-diagramok	Halmazok képzése közös tulajdonságok alapján	1 - 2.	1 db	0 db
2.	Jellegzetes síkidomok, 60 db-os osztálykészlet	Halmazok, Geometriai síkidomok tulajdonságai	1 - 2.	1 db	1 db
3.	Tányéros asztali mérleg 2000 g méréshatárig	Tömegmérés	1-4.	1 db	1 db
4.	Súlysorozat	Tömegmérés	1-4.	1 db	0 db
5.	Méterrúd	Hosszúságmérés	1-4.	15 db	2 db
6.	Mérőszalag	Hosszúságmérés	1-4.	15 db	0 db
7.	Geometriai demonstrációs fa testek, 10 db	Testek építése, osztályozása adott szempontok szerint		5 sorozat	0 db
8.	Térfogatmérés eszközei (Komplett készlet)	Térfogatmérés		1 db	2 db
9.	Táblai vonalzókészlet 3 db vonalzó, körző	Geometria	1-8.	4 készlet	0 db
10.	Szoba és ablak hőmérő	Hőmérséklet leolvasása	2 - 4.	Osztály onként 1 db	0 db
11.	Szétszedhető köbdeciméter	Kocka térfogata	5.	15 db	2 db
12.	Űrmértéksorozat	Térfogatmérésekhez	5.	15 db	0 db
13.	Üreges mértani testek	Térfogatmérésekhez	5.	15 db	0 db

Rajz és vizuális kultúra

Ssz.	Eszköz megnevezése	Témakör	Évf.	Javasolt menny.	Jelenlegi menny.
1.	Geometriai modellek	Vizuális nyelv	1 - 4.	2 sorozat	0 db
2.	Diavetítő	Kifejezés, képzőművészet Vizuális nyelv Vizuális kommunikáció Tárgy - és környezetkultúra		2 db	0 db
3.	Diapozitív (csendélet, arckép, kerekasztal, dombormű)	Kifejezés, képzőművészet	2.	1 sorozat	0 db
4.	Diapozitív (csendélet, egész- és félalakos portré, kő- vagy fafaragás)	Kifejezés, képzőművészet	3.	1 sorozat	0 db
5.	Diapozitív (csendélet, történelmi témájú, vallási témájú festmények, köztéri szobrok...)	Kifejezés, képzőművészet	4.	1 sorozat	0 db
6.	Reprodukciós sorozat	Kifejezés, képzőművészet Vizuális kommunikáció	5 - 8.	1 sorozat	0 db
7.	Testmodellek - nagy méretűek	Vizuális kommunikáció	5 - 8.	1 sorozat	0 db
8.	Reflektorok	Kifejezés, képzőművészet Vizuális nyelv Vizuális kommunikáció Tárgy - és környezetkultúra	5 - 8.	2 db	0 db
9.	Diapozitív (őskori művészet, Egyiptom, Mezopotámia, Görög és római művészet)	Kifejezés, képzőművészet	5.	1 sorozat	0 db
10.	Diapozitív (honfoglaló magyarok művészete, emlékei, ókeresztény művészet, román kor, gótika, reneszánsz művészet)	Kifejezés, képzőművészet	6.	1 sorozat	0 db
11.	Diapozitív (fauvizmus, kubizmus, futurizmus, expresszionizmus, konstruktivizmus, szürrealizmus, op-art)	Kifejezés, képzőművészet	8.	1 sorozat	0 db

Technika és életvitel

Ssz.	Eszköz megnevezése	Témakör	Évf.	Javasolt menny.	Jelenlegi menny.
1.	Szerelőkészlet	Anyagok, megmunkálásuk és felhasználásuk	2.	5 készlet	0 db
2.	Szerelőkészlet 3-4.oszt.	Tervezés, építés Egyszerű épületmakettek irányított készítése	3.	5 készlet	20 db
3.	Szövőkeret, faráspoly	Különböző anyagok megmunkálása, fölhasználása. Festés, szövés, papírmerítés lépéseinek megismerése	4.	15 db	0 db
4.	Varrókészlet, stoppolófa	A ruhaneműk egyszerű gondozása, rendben tartása	6.	15 készlet	0 db
5.	Kézi dekoritfűrész, lyukasztó felszerelés	Egyszerű makettek készítése: szobamodell, híd, felüljáró	4.	10 készlet	0 db
6.	Elektromos konyhai kisgépek	Háztartástan, életvitel A konyhai gépek használata	7.	Lehetőség szerint 1-1 db	1 db
7.	Edények és konyhaeszközök	Háztartástan, életvitelű Táplálkozás A korszerű konyha	5.	Lehetőség szerint 1-1 db	0 db
8.	Tűzhely	Háztartástan, életvitelű Táplálkozás A korszerű konyha	5.	1 db	0 db
9.	Tisztítószeres sorozata	Háztartástan, életvitelű Táplálkozás A korszerű konyha	5.	1 sorozat	0 db
10.	Fémreszelő, fogók, kalapács	Anyagok és átalakításuk A fémek vizsgálata	6.	15 db	5 db
11.	Fűrőgép, fűrőhegy készlet	Anyagok és átalakításuk A fémek vizsgálata	6.	1 készlet	4 db
12.	Talpas derékszög, csuklós mérce	Mérés, műszaki ábrázolás	6.	15 db	0 db
13.	Mérleg, kenyérpíró, kukta, főző- és tárolóedények, fakanál, fogókesztyű, poharak, evőeszközkészlet	Konyhatechnológia: egyszerűbb gépek, eszközök használata. Párolás, terítés	6.	Lehetőség szerint 1-1 db	0 db
14.	Tápegység elektrovariához AC/DC	Kommunikációs rendszerek Információs csatorna	7.	1 db	0 db
15.	Elektrotechnika I. tanulói készlet	Kommunikációs rendszerek Információs csatorna	7.	5 készlet	20 db
16.	Mechanika szerelőkészlet (FPN)	Gépek a környezetünkben	7.	5 készlet	0 db
17.	Kerékpárszerelés szerszámai	Gyakorlatok a kerékpározás szabályainak alkalmazására	7.	5 sorozat	5 db
18.	Elektrotechnika II. tanulói készlet 8. oszt.	Távírányítás, távvezérlés Az információs rendszerek működése	8.	5 készlet	10 db

Természetismeret 5-6. évfolyam

Ssz.	Eszköz megnevezése	Témakör	Évf.	Javasolt menny.	Jelenlegi menny.
1.	Laptájoló fedővel és tokkal	Tájékozódás a térképen, térképismeret	5.	15 db	0 db
2.	Homokasztal	A földfelszín változása	5.	1 db	0 db
3.	Kőzetgyűjtemény 35 db-os	A földfelszín változása	5.	1 db	0 db
4.	Rovartest tagolódása modell	Környezetünk élővilága	5.	1 db	0 db
5.	Almafa virága modell	Környezetünk élővilága	5.	1 db	0 db
6.	Fásszerkezet modell	Környezetünk élővilága	5.	1 db	0 db
7.	Háziállatokról képek sorozat falitabló	Környezetünk élővilága	5.	1 db	0 db
8.	Tyúksontváz műanyag kazettában	Környezetünk élővilága	5.	1 db	0 db
9.	Kutyacsontváz fatalpon	Környezetünk élővilága	5.	1 db	0 db
10.	Tyúksontváz fatalpon	Környezetünk élővilága	5.	1 db	1 db
11.	Almafa virága modell	Környezetünk élővilága	5.	1 db	0 db
12.	Kétszikű virágmodell	Környezetünk élővilága	5.	1 db	0 db
13.	A Föld domborzata DUO 160x120 cm	Tájékozódás a térképen és a földgömbön	6.	1 db	1 db
14.	A Föld éghajlata 160x120 cm	Tájékozódás a térképen és a földgömbön	6.	1 db	1 db
15.	A Dunántúl védett vadvirágai 12 db dia	Hazai tájaink életközösségei	6.	1 sorozat	0 db
16.	Az Északi- Középhegység védett vadvirágai 12 db dia	Hazai tájaink életközösségei	6.	1 sorozat	0 db
17.	A magyar Alföld védett növényei 12 db dia	Hazai tájaink életközösségei	6.	1 sorozat	0 db
18.	Erdők, ligetek gombái 12 db dia	Hazai tájaink életközösségei	6.	1 sorozat	0 db
19.	Magyarország jelentősebb vadjai 12 db dia	Hazai tájaink életközösségei	6.	1 sorozat	0 db
20.	Magyarország védett vadvirágai 12 db dia	Hazai tájaink életközösségei	6.	1 sorozat	0 db

Testnevelés

Ssz.	Eszköz megnevezése	Témakör	Évf.	Javasolt menny.	Jelenlegi menny.
1.	PVC labda (150-260 mm átmérő)			5 db	20 db
2.	Medicinlabda			5 db	5 db
3.	Ugrókötel			5 db	20 db
4.	Gumikötél, tömör			5 db	0 db
5.	Bordásfal kétszakaszos			2 db	4 db
6.	Szerelvénykészlet bordásfalhoz			2 db	0 db
7.	Tornapad			2 db	9 db
8.	Tornazsámoly			2 db	0 db
9.	Tornaszőnyeg			2 db	0 db
10.	Tornaszekrény (5 részes)			2 db	0 db
11.	Síp			2 db	1 db
12.	Stopperóra (kétrészes)			2 db	1 db
13.	Váltóbot			5 db	0 db
14.	Ugródomb 300x140x30cm			2 db	0 db
15.	Magasugróléc			1 db	1 db
16.	Magasugrómérce			1 db	0 db
17.	Mérőszalag (10-100m)			1 db	1 db
18.	Mászókötel			2 db	5 db
19.	Mászórúd			2 db	0 db
20.	Kosárpálánk			2 db	2 db
21.	Kosárlabda gumi gyakorló 5			5 db	5 db
22.	Kosárlabda gumi gyakorló 7			5 db	0 db
23.	Kézilabdakapu			2 db	2 db
24.	Kézilabdaháló (10x10 cm lyukbőség)			2 db	0 db
25.	Futball bőr			5 db	3 db
26.	Kézilabda			5 db	5 db
27.	Labdatartóháló (10 db-os)			1 db	0 db
28.	Asztalitenisz asztal (gördíthető)			1 db	0 db
29.	Asztalitenisz háló + vasalat (hobby)			1 db	0 db
30.	Asztalitenisz labda			10 db	10 db
31.	Asztalitenisz ütő			6 db	6 db
32.	Húzókötel (9 m-30m)			1 db	1 db

Történelem

Ssz.	Eszköz megnevezése	Témakör	Évf.	Javasolt menny.	Jelenlegi menny.
1.	A középkori társadalom, térkép 160x120 cm	Az újkor kezdetén	5.	1 db	0 db
2.	A nagy földrajzi felfedezések és gyarmatosítás, térkép, 160x120 cm	Felfedezők és hódítók	5.	1 db	0 db
3.	A Föld a XVI-XVIII. században, térkép 160x115 cm	Az Európán kívüli világ	5.	1 db	0 db
4.	Magyarország a Hunyadiak és a Jagellók korában, térkép 260x120 cm	Magyarország az újkor kezdetén	6.	1 db	0 db
5.	A függetlenségi harcok Magyarországon a XVII.században térkép 100x140 cm	Erdély aranykora	6.	1 db	0 db
6.	Magyarországon a XVIII.században térkép 160x120 cm	II. Rákóczi Ferenc szabadságharca	6.	1 db	0 db
7.	Európa 1799-1815, Napóleon kora térkép, 156x140 cm	Napóleon és Európa	7.	1 db	0 db
8.	Történeti áttekintés (1800-1930), tabló 160x120 cm	A polgárosodás kezdetei Magyarországon	7.	1 db	0 db
9.	Forradalom és szabadságharc Magyarországon 1848-1849. Térkép 160x120 cm	Képek a szabadságharc csatáiból	7.	1 db	1 db
10.	Európa 1871-ben. Térkép 126x96 cm	Nemzetállamok kora	7.	1 db	0 db
11.	Az USA gazdasága 1860-1900, térkép 210x80 cm	Az amerikai polgárháború	7.	1 db	0 db
12.	A gyarmati rendszer 1830-1914, térkép 160x120 cm	Versenyben a világ felosztásáért	7.	1 db	0 db
13.	Az Osztrák-Magyar Monarchia, térkép 90x140 cm	A dualizmus kora	7.	1 db	1 db
14.	Az I. világháború DUO térkép 160x120 cm	Az első világháború	7.	1 db	0 db
15.	Európa 1924 után térkép 126x96 cm	Európa az első világháború után	8.	1 db	0 db
16.	A trianoni béke következményei, térkép 90x140 cm	Magyarország a két világháború között	8.	1 db	0 db
17.	Az II. világháború DUO térkép 160x120 cm	A második világháború	8.	1 db	0 db
18.	Magyarország közigazgatása és területgyarapodása, térkép 160x120 cm	Magyarország a második világháborúban	8.	1 db	0 db
19.	Európa 1989-1999 térkép 100x140 cm	A globalizálódó világ	8.	1 db	0 db
20.	Európa 1945-1989 magyar nyelvű, térkép 100x140 cm	Magyarország története napjainkig	8.	1 db	0 db

Helyiségek száma

		Mennyiség	Szükséglet
1.	Igazgatási és szociális helyiségek		
1.01	Irodahelyiségek összesen	3	2
1.02	- ebből önálló igazgatói iroda (igazgatói, óvodavezetői)	1	
1.03	- ebből önálló helyettesi iroda		1
1.04	- ebből önálló gazdaságvezetői iroda		1
1.05	- ebből ügyviteli iroda	1	
1.06	Nevelőtestületi szoba	1	
1.06.1	- ebből önálló nevelőtestületi szoba	1	
1.06.2	- ebből más irodahelyiséggel közösen kialakított		
2.	Sport- és szabadidő helyiségek		
2.01	Sportudvar - iskola, kollégium által használt	1	
2.01.1	- önállóan kialakított	1	
2.01.2	- célnak megfelelően kialakított szabad terület		
2.01.3	- megállapodás alapján más létesítményben		
2.02	Futópálya - iskola által használt		1
2.02.1	- önállóan kialakított		1
2.02.2	- megállapodás alapján más létesítményben		
2.03	Távol-, magasugró gödör - iskola által használt	1	
2.03.1	- önállóan kialakított	1	
2.03.2	- megállapodás alapján más létesítményben		
2.04	Játszóudvar - óvoda által használt		
2.04.1	- önállóan kialakított		
2.04.2	- iskolával közösen használt szabad terület		
2.04.3	- közterületen kialakított		
2.05	Tornaterem - iskola által használt	1	
2.05.1	- önálló - szabványos méretű		
2.05.2	- önálló - a szabványos méretnél kisebb	1	
2.05.3	- más közoktatási intézménnyel közösen kialakított		
2.05.4	- megállapodás alapján más sportlétesítményben		
2.06	Tornaszoba - iskola által használt		
2.06.1	- önállóan kialakított		
2.06.2	- más oktatási helyiséggel közösen (pl.:tanterem) kialakított		
2.06.3	- más közoktatási intézménnyel közösen kialakított		
2.06.4	- megállapodás alapján más sportlétesítményben		
2.07	Tornaszoba - óvoda által használt		
2.07.1	- önállóan kialakított		
2.07.2	- más helyiséggel közösen (pl.:csoportszoba) kialakított		
2.07.3	- más közoktatási intézménnyel közösen kialakított		
2.07.4	- megállapodás alapján más sportlétesítményben		
2.08	Testedzőszoba - kollégium által használt		
2.08.1	- önállóan kialakított		
2.08.2	- más helyiséggel közösen kialakított		
2.08.3	- más közoktatási intézménnyel közösen kialakított		
2.08.4	- megállapodás alapján más sportlétesítményben		
2.09	Tanulói öltöző - iskola által használt	2	
2.09.1	- önállóan kialakított	2	
2.09.2	- más helyiséggel közösen kialakított (pl.: folyosó, zuhanyzó)		
2.10	Hideg-melegvizes zuhanyozó - iskola által használt	1	1
2.10.1	- önállóan kialakított	1	1
2.10.2	- más helyiséggel közösen kialakított (pl.: öltöző)		
2.10.3	- akadálymentesített zuhanyzók száma		
2.11	Tanári öltöző, iroda		

3. Kulturális, közösségi helyiségek			
3.01	Könyvtár - iskola, kollégium által használt	1	
3.01.1	- önállóan kialakított		
3.01.2	- más helyiséggel közösen kialakított	1	
3.01.3	- iskola és kollégium által közösen használt		
3.01.4	- megállapodás alapján más módon megoldott pl. nyilvános könyvtár		
3.02	Könyvtárszoba - iskola, kollégium által használt		
3.02.1	- önállóan kialakított		
3.02.2	- más helyiséggel közösen kialakított		
3.02.3	- megállapodás alapján más módon megoldott		
3.03	Rendezvényterem		
3.03.1	- önállóan kialakított		
3.03.2	- más helyiséggel közösen kialakított (pl.:ebédlő)		
3.03.3	- közösségi térben kialakított		
3.03.4	- megállapodás alapján más intézményben		
3.04	Aula		1
3.04.1	- önállóan kialakított		
3.04.2	- közösségi térben kialakított		1
3.05	Társalgó (látogatófogadó) - kollégium által használt		
3.05.1	- önállóan kialakított		
3.05.2	- más helyiséggel közösen kialakított		
3.05.3	- közösségi térben kialakított		
4. Egészségügy, szociális helyiségek			
4.01	Orvosi szoba		1
4.01.1	- önállóan kialakított		1
4.01.2	- házi orvosi szolgálat közreműködésével megoldott		
4.02	Személyzeti WC	4	
4.03	Dohányzó		
4.04	Tanári pihenő, öltöző, teakonyha		
4.05	Tanulói WC - iskola,kollégium	4	
4.05.1	- ebből akadálymentesített		
4.06	Porta	1	
4.06.1	- önállóan kialakított	1	
4.06.2	- más helyiséggel közösen kialakított		
4.06.3	- közösségi térben kialakított		
4.07	Ruhatár		
4.08	Szertár	3	
4.08.1	- sportszertár	1	
4.08.2	- tantárgyi szertár	2	
4.09	Raktár	1	
4.09.1	- általános célú raktár	1	
4.09.2	- karbantartó műhely		
4.09.3	- ágyneműraktár		
4.09.4	- tisztítószer, takarítóeszközök és gépek tárolója		
4.09.5	- éléskamra		
4.09.6	- szárazáru raktár		
4.09.7	- földesáru raktár		
4.09.8	- kerekesszék tároló		
4.10	Szemét-, kukatároló	1	
5. Étkeztetéssel összefüggő helyiségek			
5.01	Étkező	1	
5.01.1	- önállóan kialakított	1	
5.01.2	- más intézményben megoldott		
5.02	Főzőkonyha		
5.03	Melegítőkonyha		
5.04	Tálaló -mosogató	1	
5.05	Mosléktároló		1

Felszerelések mennyisége

		Mennyiség	Eszközkód	Szükséglet
1.01	Irodahelyiségek			
1.01-01	Irodai íróasztal	3	010205	2
1.01-02	Irodai szék	5	010503	2
1.01-03	Irodai tárgyalóasztal		010213	1
1.01-04	Írógépasztal		010206	
1.01-05	Számítógépasztal	1	010210	1
1.01-06	Íratszekrény		010605	2
1.01-07	Lemezszekrény	1	010606	
1.01-08	Telefon	1	040107	
1.01-09	Telefax	1	040106	
1.01-10	Fénymásoló	1	040102	
1.01-11	Számítógép	2	040105	
1.01-12	Nyomtató	2	040104	
1.01-13	Írógép	1	040103	
1.01-14	Fogas	1	010303	
1.06	Nevelőtestületi szoba			
1.06-01	Fiókos asztal - nevelőtestületi szobába	4	010203	6
1.06-02	Irodai szék	16	010503	
1.06-03	Naplótartó	1	010304	
1.06-04	Fogas		010303	1
1.06-05	Tükör		010305	1
1.06-06	Mosdókagyló	1	020108	
2.01	Sportudvar			
2.01-01	Kézilabda kapu	1	070115	
2.01-02	Kosárlabda palánk (kültéri)	2	070116	
2.01-03	Magasugró átvány, lécs	1	070117	
2.05	Tornaterem			
2.05-01	Kislabda	25	070104	
2.05-02	Labda	30	070106	
2.05-03	Tornaszőnyeg	4	070112	
2.05-04	Tornapad	4	070111	
2.05-05	Zsámoly	5	070114	
2.05-06	Bordásfal	10	070101	
2.05-07	Mászókötél	3	070107	
2.05-08	Gumikötél	5	070102	
2.05-09	Ugrókötél	25	070113	
2.05-10	Medicinlabda	10	070109	
2.05-11	Stopper	1	020110	
2.05-12	Kosárlabda palánk	1	070105	1
2.05-13	Gyűrű	1	070103	
2.05-14	Mászórúd		070108	2
2.06	Tornaszoba			
2.06-01	Kislabda		070104	
2.06-02	Labda		070106	
2.06-03	Tornaszőnyeg		070112	
2.06-04	Tornapad		070111	
2.06-05	Zsámoly		070114	
2.06-06	Bordásfal		070101	
2.06-07	Mászókötél		070107	
2.06-08	Gumikötél		070102	
2.06-09	Ugrókötél		070113	
2.06-10	Medicinlabda		070109	
2.06-11	Stopper		020110	
2.07	Tornaszoba - óvoda			

2.07-01	Tornapad		070111	
2.07-02	Tornaszőnyeg		070112	
2.07-03	Bordásfal		070101	
2.07-04	Óvodai többfunkciós mászó készlet		070110	
2.08	Testedzőszoba - kollégium			
2.08-01	Kislabda		070104	
2.08-02	Labda		070106	
2.08-03	Tornaszőnyeg		070112	
2.08-04	Tornapad		070111	
2.08-05	Zsámoly		070114	
2.08-06	Bordásfal		070101	
2.08-07	Mászókötel		070107	
2.08-08	Gumikötél		070102	
2.08-09	Ugrókötel		070113	
2.08-10	Medicinlabda		070109	
2.08-11	Stopper		020110	
3.01	Könyvtár			
3.01-01	Tanulói asztal	15	010211	
3.01-02	Tanulói szék	30	010506	
3.01-03	Egyedi világítás		040101	
3.01-04	Nevelői asztal	1	010207	
3.01-05	Szék	1	010505	
3.01-06	Tároló szekrény - könyvtárba	1	010404	
3.01-07	Szabadpolc	4	010403	
3.01-08	Polc		010402	
3.01-09	Létra	1	020106	
3.01-10	Telefon		040107	1
3.01-11	Fénymásoló		040102	1
3.01-12	Számítógép	1	040105	
3.01-13	Nyomtató	1	040104	
3.01-14	Video (lejátszó, felvevő)	1	050108	
3.01-15	Televízió	1	050107	
3.01-16	CD lejátszó erősítővel	1	050101	
3.01-17	HIFI torony	1	050102	
3.01-18	Írásvetítő	1	050103	
3.02	Könyvtárszoba			
3.02-01	Tanulói asztal		010211	
3.02-02	Szék		010505	
3.02-03	Egyedi világítás		040101	
3.02-04	Tároló szekrény - könyvtárba		010404	
3.02-05	Szabadpolc		010403	
3.02-06	Polc		010402	
10.	Nevelő munkát segítő eszközök			
10.01-01	HiFi torony	1	050102	
10.01-02	Diavetítő	1	050113	
10.01-03	Írásvetítő	8	050103	
10.01-04	Projektor		050114	
10.01-05	Kivetítő vászon		050115	
10.01-06	Video (lejátszó, felvevő)	7	050108	
10.01-07	Hordozható kisméretű tábla		050116	
10.01-08	Televízió	7	050107	
10.01-09	Fényképezőgép		050117	
10.01-10	Digitális fényképezőgép		050118	1
10.01-11	Számítógép	5	040105	10
10.01-12	Nyomtató		040104	1
10.01-13	Szkenner		050119	
10.01-14	Fénymásoló		040102	

16. SZÁMÚ MELLÉKLET

OSZTÁLYFŐNÖKI ÓRÁK HELYI TANTERVE

OSZTÁLYFŐNÖKI KERETTANTERV
1-8. évfolyam

ÓRATERVI

TÁBLÁZAT

	1. o.	2. o.	3. o.	4. o.	5. o.	6. o.	7. o.	8. o.
Heti óraszám	1	1	1	1	1	1	1	1
Éves óraszám	37	37	37	37	37	37	37	37
Baleset- és tűzvédelem	2	2	2	2	2	2	2	2
Az ember társas lény	3	2	2	3	-	-	-	-
A család	-	3	3	3	-	-	-	-
Ünnepek, hagyományok	4	4	4	3	-	-	-	-
Közösség-és személyiségfejlesztés	8	6	6	6	7	6	5	4
Ember és társadalom	-	-	-	-	2	2	2	2
Egészséges életmód	-	-	-	-	5	5	4	4
Pályaorientáció	-	-	-	-	1	2	4	5
Tanulmányi kirándulás	2	2	2	2	2	2	2	2
Tanulás tanítása	18	18	18	18	18	18	18	18

Célok és feladatok

1. Közösségfejlesztés céltudatos nevelői tevékenységgel.
2. A tanulók társas kapcsolatainak gazdagítása, az emberi kapcsolatok iránti fogékonyság fejlesztése.
3. A helyes magatartási és viselkedési formák elsajátítása.
4. Az önismeret, a saját személyiség kibontakoztatásának segítése.
5. A pozitív énkép alakulásának formálása.
6. Az egyéni érdeklődés, képességek, hajlamok fejlesztésére irányuló ösztönzés, útmutatás.
7. Előkészítés a helyes családi életre, az ezzel összefüggő helyes pénzgazdálkodásra, háztartási ismeretekre.
8. Az eredményes tanulás feltételei.
9. Saját egyéni, hatékony tanulási módszerek kialakítása.
10. Pályaorientáció, felkészülés a továbbtanulásra, helyes és reális iskolaválasztás.
11. A munka szerepe az egyén életében, a személyiség fejlődésében.
12. Hazánk helye a világban, Európában, tolerancia más népek, kultúra iránt.
13. A szülőföld és Magyarország megismerése.
14. A magyar népi hagyományok, szokások, a magyar kulturális örökség (a magyar történelem és a tudomány jelentős egyéniségei, hazánk természeti kincseinek ismerete, védelme).
15. A testi higiénia, a helyes öltözködés követelményei, illemszabályok.
16. Az életkornak megfelelő szexuális felvilágosítás.
17. Az egészségre ártalmas életmód, szokások, szenvedélyek kialakulásának megelőzése
18. A szabadidő kultúrált eltöltésének követelményei, helyes gazdálkodás az idővel.
19. A környezetvédelem lehetőségeinek ismerete és gyakorlása.

A tananyag témakörei

1. évfolyam

- I. Baleset- és tűzvédelem (2 óra)
- II. Az ember társas lény (3)
Az együttélés szabályai, felelősi rendszer
Az iskolai közösség sajátosságai
Kultúrált, fegyelmezett viselkedés
- III. Ünnepek, hagyományok (4)
Télapó, karácsony, anyák napja
Műsorok összeállítása
- IV. Közösség- és személyiségfejlesztés (8)
A játékok során a játékszabályok pontos betartása
Az együttes játék öröme
Az öröm és a szomorúság érzéseinek kifejezése
- V. Tanulmányi kirándulás (2)
Ismerkedés Szeged nevezetességeivel
Múzeumlátogatás
- VI. A tanulás tanítása (18)
Mellékelt útmutató alapján

2. évfolyam

- a. Baleset- és tűzvédelem (2)
- b. Az ember társas lény (2)
A közös munka öröme
A baráti kapcsolatok
Az udvarias viselkedés felnőttekkel és a társakkal
- c. A család (3)
Helyem a családban
Családi események és időpontok összekapcsolása
Munkamegosztás a családban
- d. Ünnepek hagyományok (4)
Megemlékezés nemzeti ünnepeinkről
Hagyományok az osztály életében
Ajándékkészítés
Népszokások, népi játékok, táncok
- e. Közösség- és személyiségfejlesztés (6)
Érzelmek kifejezése, megfigyelése
Az együttes játék mindenki számára öröm
A győztes-vesztes érzésének elfogadása
- f. Tanulmányi kirándulás (2)
- g. A tanulás tanítása (18)
Mellékelt útmutató alapján

3. évfolyam

- a. Baleset- és tűzvédelem (2)
- b. Az ember társas lény (2)
  - Helyem a közösségben
  - Az igaz barát
- c. A család (3)
  - Tisztelet és megbecsülés a családban
  - A jutalmazás és a büntetés módjai
- d. Ünnepek, hagyományok (4)
  - Felkészülés, részvétel az iskolai ünnepségeken
  - Hagyományörzés, népszokások
  - Szegedhez kapcsolódó emlékhelyek felkeresése
- e. Közösség- és személyiségfejlesztés (6)
  - Emberi tulajdonságok gyűjtése, megbeszélése
  - Önismeret fejlesztése, a rám jellemző tulajdonságok
  - Az együttes játék közösségformáló ereje
- f. Tanulmányi kirándulás (2)
- g. A tanulás tanítása (18)
  - Mellékelt útmutató alapján

4. évfolyam

- a. Baleset- és tűzvédelem (2)
- b. Az ember társas lény (3)
  - Sokfélék vagyunk: egymás személyiségének tiszteletben tartása
  - Felelősek vagyunk magunkért és egymásért
- c. A család (3)
  - A családdal kapcsolatos dokumentumok, szabadidő a családban, közös élmények
  - Segítségnyújtás
- d. Ünnepek és hagyományok (3)
  - Ünnepi dekoráció készítése
  - Egymás megajándékozása
  - Az ünnepek tartalma, jelentősége
- e. Közösség- és személyiségfejlesztés (6)
  - Tulajdonságok vására
  - Én-ideál játék
  - Jó együtt lenni
- f. Tanulmányi kirándulás (2)
- g. A tanulás tanítása (18)
  - Mellékelt útmutató alapján

Alapkövetelmények a 4. évfolyam végén:

1. A gyermekközösségek tagjai legyenek képesek a kitűzött feladatok végrehajtására.
2. Legyenek képesek együtt, fegyelmezetten és kultúráltan tevékenykedni.
3. Ismerjék az elemi udvariassági szabályokat, tudják azokat alkalmazni.
4. Tartsák tiszteletben egymás személyiségét, ismerjék fel a jó és a rossz tulajdonságokat, önértékelésük legyen a korosztályuknak megfelelően fejlett.
5. Érezzenek felelősséget egymásért, önmagukért.
6. Ismerjék és alkalmazzák a helyes tanulási módszereket, technikákat, tudják ismereteiket bővíteni könyvtár igénybevételével is.
7. Tiszteljék és becsüljék családtagjaikat.
8. Legyenek tisztában a nemzeti, családi és iskolai ünnepek tartalmával, jelentőségével.

5. évfolyam

- a. Baleset- és tűzvédelem (2)
- b. Közösség- és személyiségfejlesztés (7)
  - A közösség céljai, feladatai
  - A közösség fejlődésének értékelése, új feladatok kitűzése
  - Barátság, tisztelet, szeretet, őszinteség, segítőkészség
  - Az önismeret fejlesztése, az énkép alakítása, példakép
- c. Ember és társadalom (2)
  - Családi ünnepek, nemzeti ünnepek
  - Szűkebb és tágabb környezetünk védelme
  - Családi, iskolai és népi hagyományok ápolása
- d. Egészséges életmód (5)
  - Az elemi higiéniai követelmények ismerete
  - Az alkalomnak, valamint az időjárásnak megfelelő öltözködés és kultúrált étkezés
  - A családi munkamegosztás tervezése
  - A műveltség iránti igény megalapozása, a rossz beidegződések felismertetése
- e. Pályaorientáció (1)
  - Egyéni érdeklődés felismertetése
- f. Tanulmányi kirándulás (2)
- g. A tanulás tanítása (18)
  - Mellékelt útmutató alapján

6. évfolyam

- a. Baleset- és tűzvédelem (2)
- b. Közösség- és személyiségfejlesztés (6)
  - A közösség céljai, feladatai a tanévre
  - Az egymásért felelős közösség kialakítása
  - A lelkiismeretesség, az önzés és az önzetlenség közötti különbség, a tulajdon tisztelete, az őszinteség
  - A nemek különbözősége, a fiúk-lányok barátsága, udvariassági szabályok
  - Az együttes tevékenységben való részvétel
- c. Ember és társadalom (2)
  - Ünnepekhez kapcsolódó népi szokások megismerése
  - Hazánk természeti kincsei és ezek védelme
- d. Egészséges életmód (5)
  - A helyes időbeosztás, napirend
  - Esztétikus környezet, a megjelenés esztétikuma
  - Az egészséges táplálkozás
  - A szabadidő eltöltése, a hobbi jelentősége, szerepe életvitelünkben
  - Az egészségre ártalmas életmód kialakulásának megelőzése: dohányzás, drog
- e. Pályaorientáció (2)
  - Az egyéni érdeklődés elmélyítése
  - A szülők foglalkozása
- f. Tanulmányi kirándulás (2)
  - Ismerkedés hazánk Nemzeti Parkjaival
- g. A tanulás tanítása (18)
  - Mellékelt útmutató alapján

Alapkövetelmények a 6. évfolyam végén:

1. A gyermekközösség tagjai legyenek képesek a tanévre kitűzött feladatok megvalósítására.
2. Legyenek képesek együttesen, fegyelmezetten, önmagukért és egymásért is felelősen tevékenykedni.
3. Tartsák tiszteletben egymás személyiségét – a nemek közötti különbözőség figyelembevételével is -, ismerjék a nemek közötti alapvető udvariassági szabályokat.
4. Legyen számukra természetes a felnőttek tisztelete, ismerjék és alkalmazzák az ide vonatkozó udvariassági szabályokat.
5. Legyenek képesek véleményüket reálisan megfogalmazni.
6. Képesek legyenek az építő kritika elfogadására.
7. Fejlődjék alkalmazkodási képességük a családtagok, az osztályközösség és a felnőttek viszonylatában egyaránt.
8. Tartsák fontosnak a családi és nemzeti ünnepeket, ismerjék a hozzájuk kapcsolódó hagyományokat, népi szokásokat.
9. Alakítsák ki napi és életrendjüket, legyenek tisztában az egészséges életmód életkornak megfelelő szabályaival.
10. Legyen igényük az esztétikus megjelenésre, környezetre.
11. Előzzék meg az egészségre ártalmas szokások kialakulását.

7. évfolyam

- a) Baleset- és tűzvédelem (2)
- b) Közösség- és személyiségfejlesztés (5)
  - A közösség céljai, feladatai a tanévre
  - A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása
  - Az önellenőrzés formáinak kialakítása, az együttes tevékenységben való részvétel képességeinek továbbfejlesztése
  - A nemek közötti udvariassági szabályok ismeretének továbbfejlesztése
  - Az „énkép” fejlesztése, alakítása
  - Az önmegfigyelés tapasztalatainak és mások véleményének hasznosítása a személyiség fejlődésében
- c) Ember és társadalom (2)
  - A magyar kulturális örökség, valamint a múlt és jelen nagy magyar tudósainak, felfedezőinek, feltalálóinak, művészeinek, politikusainak ismerete
  - Az aktuális eseményekről való tájékozottság sajtó, rádió, tv segítségével
- d) Egészséges életmód (4)
  - Az egészségmegőrzés – betegség – megelőzés fontos szabályai
  - Az egészségre ártalmas életmód kialakulásának megelőzése: alkohol, drog
  - A testmozgás iránti igény felkeltése
  - A szabadidő helyes eltöltése, a társas – baráti együttlét keretei, tartalma, fejlesztő és romboló hatása
- e) Pályaorientáció (4)
  - A család pályaválasztási elképzelései
  - Az ismeretségi körben előforduló foglalkozások
- f) Tanulmányi kirándulás (2)
- g) A tanulás tanítása (18)
  - Mellékelt útmutató alapján

8. évfolyam

- a. Baleset- és tűzvédelem (2)
- b. Közösség- és személyiségfejlesztés (4)
  - A közösség céljai, feladatai a tanévre
  - Az együttélés szabályai, az egyén és a közösség
  - Tolerancia, empátia, a konfliktus és kudarc-tűrési képessége, feszültségek a társas kapcsolatokban
  - Az önismeret, az önfejlesztés segítői, önkritika, egészséges ambíció és akarat, gátlások és negatívumok leküzdése
  - Szorongás és félelem
  - Önmegfigyelési játékok
- c. Ember és társadalom (2)
  - Az alapvető emberi jogok ismerete, a jog és a kötelezettség viszonya
  - Megalapozott állásfoglalás, értékítélet
- d. Egészséges életmód (4)
  - A megfelelő szülő-gyermek kapcsolat
  - Ízléses, egyéniséget kifejező családi környezet
  - Gazdálkodás a családban
  - Az egészségre ártalmas életmód kialakulásának megelőzése: a kábítószer
  - Az egészséges életmód iránti igény kialakítása
- e. Tanulmányi kirándulás (2)
- f. Pályaorientáció (5)
  - Egyéni adottságok – objektív tényezők
  - Pályaismeret
  - A szakma, foglalkozás, beosztás, munkakör képesítés, képzettség fogalmainak ismerete
  - A továbbtanulás, szakmatanulás lehetőségei és korlátai
  - Megjelenés, fellépés a felvételin
- g. A tanulás tanítása (18)
  - Mellékelt útmutató alapján

Alapkövetelmények a 8. évfolyam végén:

1. A gyermekközösség tagjai legyenek képesek a tanévre kitűzött feladatok megvalósításában.
2. Legyenek képesek az együttélés szabályainak alkalmazására, az egyén és a közösség viszonyának figyelembe vételével.
3. Legyenek képesek felismerni a társas kapcsolatok jellegzetes formáit, tiszteljék mindenki az embert.
4. Ismerjék, és korosztályoknak megfelelően alkalmazzák a legfontosabb érzelmi – etikai normákat
5. Személyiségfejlődésüknek megfelelően éljenek az önismeret, önfejlesztés lehetőségeivel.
6. Legyenek tisztában a család funkcióival.
7. Mozgósítsák személyiségük pozitív erőit a gazdaságos és eredményes tanulás érdekében.
8. Legyenek képesek az építő kritika elmondására és elfogadására.
9. Tudjanak együttműködni társaikkal, a szülőkkel, a felnőttekkel.
10. A társadalom által elfogadott normák szerint viselkedjenek.
11. Legyenek tisztában az alapvető emberi jogokkal.
12. Ismerjék hazánk kulturális, tudományos örökségét, természeti kincseit.
13. Tanulják meg szűkebb (lakás, iskola) és tágabb (Város, ország, Föld) környezetünk értékeinek a felismerését, megoldásának lehetséges módjait az egyéni, közösségi és osztályszinteken.
14. Ismerjék testük felépítését (koordináció a biológiával) és szervezetük egészséges működésének alapvető feltételeit.
15. Legyenek tisztában a szenvedélybetegségek egészségromboló hatásával és ennek az egyénre, családra és társadalomra rótt nehézségeivel és következményeivel (mind erkölcsi, mind anyagi téren).
16. Szexuális ismeretek terén az életkornak megfelelő egészséges érdeklődés alapján legyenek kellően tájékozottak.
17. Ismerjék és alkalmazzák a munka és a (aktív és passzív) pihenés harmonikus arányait.
18. Formálják igényesen, ízlésesen, esztétikusan környezetüket, saját megjelenésüket.
19. Rendelkezzenek reális pályaelképzeléssel, melyhez figyelembe vették adottságaikat, érdeklődési körüket.
20. Szellemileg és testileg egészségesek, edzettek legyenek.